Пам'ятайте про Україну!

СВОБОДА SVOBODA

УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК — UKRAINIAN DAILY

Редакція і Адміністрація: "Svoboda" 30 Montgomery Street Jersey City, N.J. 07302
Телефони: (201) 434-0237 (201) 434-0807 (201) 434-3036
УНСоюз: (201) 451-2200

РІК XCI. Ч. 139. ДЖЕРЗІ СИТІ і НЮ ЙОРК, ВІВТОРОК, 24-го ЛИПНЯ 1984 ЦЕНТІВ 25 CENTS JERSEY CITY and NEW YORK, TUESDAY, JULY 24, 1984 No. 139. VOL. XCI.

В Торонто помер А. Бандера

Торонто. — Тут помер несподівано в четвер, 19-го липня 1984 року, відомий широко студентський і громадський діяч Андрій Бандера, син Степана Бандери. Смерть наступила в наслідок удару серця на 38-му році життя.

Св. п. А. Бандера

Андрій Бандера від зарання життя включився у діяльність Спілки Української Молоді, а відтак Товариства Українських Студентів ім. Міхновського і Союзу Українських Студентів Канади.

Як провідний член ОУН (р) був у Головній Управі Ліги Визволення України, **у Крайовій Управі СУМ в** Канаді та працював у редакційній колеґії тижневика „Гомін України" і редагував її англомовний місячний додаток „Ukrainian Echo".

Андрій Бандера постійно брав участь в усіх громадських імпрезах, часто виступав із доповідями, в дискусійних лавах та писав до преси і був широко відомий в українській громаді не лише як син провідника українських націоналістів, що згинув від большевицької руких, але із-за своєї особистої діяльности.

Покійний залишив дружину та трьох дітей, з яких найстарший син закінчив 13 років життя.

Панахиди були відслужені у похоронному заведенні 21-го і 22-го липня ц.р., а похорони відбулися в понеділок, 23-го липня, в Торонто на місцеве кладовище **Парк Лон.**

Вшанують пам'ять Митрополита А. Шептицького

Союзівка. — В неділю, 29-го липня ц.р., о год. 7:30 вечора, відбудеться тут в залі „Веселка" святочна Академія в пошану Слуги Божого Митрополита Андрея Шептицького під патронатом церкви пресвятої тройці в Кергонксоні.

В програмі: святочне слово проф. д-ра Василя Ленцика, виступи співачки Марти Кокольської-Мусійчук, хору „Золотий Гомін", деклямації Ліди Яців і Андрійка Кейд та камерного ансамблю родини Федориків.

До численної участи в Академії запрошує Марійська Дружина в Кергонксоні.

Появилася збірка „Живі смолоскипи" Я. Славутича

Едмонтон, Альта (М.К.) — Тут у видавництві „Славута", 72 Вестбрук, Едмонтон, вийшла у світ дев'ята збірка поезій Яра Славутича, над якою він працював більш як 10 років.

У першому розділі цієї нової книжки вміщено 30 поетичних портретів правоборонців України та насвітлено їхню діяльність у боротьбі за збереження української духовости. Серед назв окремих поезій — „Тихий", „Тереля", „Сорока", „Макух", „Івасюк", „Світличний", „Стус", „Мешко", „Шухевич", „Антоненко-Давидович" та інші.

В інших розділах віддзеркалено ідеологію „живих смолоскипів". Додано до цієї збірки поему „Білий дім із чорною душею" та кільканадцять віршів, які з різних причин не входили до попередніх збірок.

Книжці „Живі смолоскипи" передує стаття д-ра Володимира Жили, професора Тексаського технологічного університету в Лаббоку, що досліджує творчість Яра Славутича і надрукував уже кілька статтей з цієї ділянки.

Нове видання має 128 сторінок, у тведій оправі, коштує 10 дол. (із пересилкою). Замовлення слід слати на адресу: Slavuta Publichers, 72 Westbrook Dr., Edmonton, Alta, T6J 2EI, Canada.

ПОМЕР МИСТЕЦЬ МИРОН БІЛИНСЬКИЙ

Ню Йорк. — Тут помер 21-го липня ц.р. після довгої недуги на 70-му році життя мистець-графік Мирон Білинський.

Покійний був членом ОМУА, спеціялізувався в розмальовуванні церков, між іншим виконав малюнки в українській католицькій церкві в Перт Амбой і Чикаго. Останньо перед захворінням розпочав розмальовувати українську католицьку церкву в Ютиці.

Панахида за сл. п. М. Білинського буде відправлена в понеділок, 23-го липня ц.р., о год. 7:30 вечора в похоронному заведенні Т. М. Квінн, 35-20 Бродвей, Асторія, Н. Й., а у вівторок, 24-го липня о год. 9:15 ранку Служба Божа в українській католицькій церкві Чесного Хреста, при 31-32, 30-ій вулиці, Лонг Айленд Сіті Н. Й., а відтак похорони на український православний цвинтар св. Андрія у Савт Бавнд Бруку, Н.Дж.

Американська преса пише про концерт Ю. Осінчук

Віндгем, Н. Й. — Місцевий тиневик „Віндгем Джорнал" у своєму виданні з 19-го липня ц.р. помістив на першій сторінці велику вістку про концерт молодої української піяністки Юліяни Осінчук, що відбувся в Гантері в суботу, 14-го липня. До статті залучена велика знімка піяністки з поясненням, що її концерт був музично переконливий та дав новий, цікавий вклад у стандартний музичний репертуар.

У рецензії пишеться, що піяністка грала при вщерть виповненій залі твори Шопена, Ліста, Бетговена та три незнані досі етюди Віктора Косенка. Подаючи музичну кар'єру Ю. Осінчук, стаття інформує також, що її концерт був першим із серії Музичного Центру, що працює під проводом д-ра Ігоря Соневицького вже друге літо. Черговий концерт буде 28-го липня, а відтак, як інформує „Віндгем Джорнал" буде ще три концерти в серпні. Усі вони заходами та коштами Музичного і Мистецького Центру повіту Ґрін, який дістає фінансову допомогу від стейту Ню Йорк.

Внизу під статтею про Ю. Осінчук та мистецькі виступи в українському Гантері є ще поміщена велика знімка із посвяченням парафіяльного дому, що відбулося 8-го липня ц.р. з Владикою Василем Лостеном на першому пляні.

СМЕРТНІСТЬ СЕРЕД немовлят в ЗСА помітно зменшилася в останніх двох десятиріччях, але смертність чорних [illegible] більша, як білих дітей. Особливо помітно зменшилася кількість смертностей, яких причиною є інфекція.

В Лос Анджелесі відбудуться Олімпійські вечерниці

Лос Анджелес. — В суботу, 11-го серпня ц.р., о год. 7-ій вечора у приміщенні „Каставей", при 1250 Гарвард ровд, Бирбенк, Каліф., відбудуться під патронатом Українського Культурного Осередку Олімпійські вечерниці з бенкетом і забавою.

Ця імпреза запляновнана з нагоди цьогорічної літньої Олімпіяди, щоб дати змогу українцям, місцевим і змагунам з інших країн світу, зустрінутись і провести час в дружній атмосфері.

Квитки треба замовляти негайно, телефонуючи до Олега Чайковського на число: (818) 981-3196, або інших членів підготовчого комітету. Ціна вступу 30 долярів від особи; студенти 25 долярів. Гратиме оркестра М. Корди; одяг вечірній.

Вийшло нове число „Слова Підгаєчан"

Дітройт, Миш. (З.С.). — Нещодавно вийшло нове число „Слова Підгаєчан", 1 (29), за червень 1984 року. Присвячено воно 40-річчю „великого ісходу".

„Слово Підгаєчан", орган Головного Комітету Підгаєчан, увійшло в 15-ий рік своєї появи. Почало виходити в 1969 році й появляється періодично два рази в рік.

На зміст нового числа складаються: поема Миколи Галичка, „Привіт Україні", реґіональнil справи Комітету Підгаєчан, хроніка, а головно начерк ґенези „великого ісходу" з Підгаєччини в липні 1944 року. Стаття насвітлює обставини, серед яких відбувався масовий виїзд на Захід свідомішої верстви населення. Є також початок споминів Василя Папіжа „До найближчого поїзду", в якому автор докладніше описує грізні часи.

„Слово Підгаєчан" можна набути в ціні 1.50 дол. з пересилкою (або добровільний даток), висилаючи замовлення разом з оплатою на адресу: Holovnyj Komitet Pidhajeczan, 7409 Greenview, Detroit, Mich. 48228.

У СВІТІ

ГОЛЛЯНДІЯ Є ТРЕТЬОЮ з черги країною, після З'єднаних Стейтів Америки і Великобританії, яка домагається реформи ЮНЕСКО, організації Об'єднаних Націй для справ освіти, науки і культури. Якщо керівники ЮНЕСКО не переведуть змін у структурі цієї організації, то Голляндія відтягне своє членство, заявив амбасадор тієї країни при ОН Мартін Морік. ЗСА і Великобританія покищо вислали кількачленну комісію, завданням якої є наглядати за реформами в ЮНЕСКО. Якщо їх не буде, президент Роналд Реґен зробить рішення в тій справі при кінці цього року.

НЕ ЗВАЖАЮЧИ НА пропаґандивну атаку в совєтській пресі проти Західньої Німеччини, яка до певної міри дещо бентежить тамошніх урядових осіб, уряд в загальному не зрезиґнував ще з надії відродити політику детанту. Канцлер західньонімецького уряду Гельмут Коль і більшість його найближчих співробітників переконані, що співпрацю з Москвою і її сателітами треба продовжувати з огляду на безпеку і започатковану торгівлю із східнім бльоком на велику скалю. Коль мабуть має на увазі побудову совєтського газопроводу до Західньої Европи і недавно підписані торговельні договори між Бонном і Москвою. Атаки Москви на Західню Німеччину сильно зросли відтоді, як Бонн погодився на розміщення американських нуклеарних ракет Першінґ 2 і крилатих на території Німеччини.

ПРЕМ'ЄР-МІНІСТЕР Індії Індіра Ґанді „пересіяла" свій кабінет і поміняла осіб в деяких міністерствах. Крім прем'єрства, І. Ґанді взяла сама міністерство закордонних справ і замінила міністра внутрішніх справ, який, на її думку, не дав собі ради із сікхами й іншими „екстремістами". Пересунення в уряді шість місяців перед парляментарними виборами досить ризикована річ, — кажуть політичні спостерігачі, але І. Ґанді, правдоподібно, не мала іншого виходу, бо крім проблеми сікхів в Пунджабі, розрухи почалися також в двох інших провінціях Індії. Крім того, індійські опозиційні партії почали консолідуватися, щоб виступити спільно проти теперішнього уряду.

ПРЕДСТАВНИКИ АРҐЕНТИНИ на переговорах у Швайцарії у справі врегулювання Фальклядських островів, які розпочалися були в Берні, покинули наради і заявили, що з британцями, мовляв, не можна поважно говорити про дальшу долю островів. Як відомо, арґентинці домагалися спочатку самоуправи, а пізніше суверенности для островів, за які йшла війна між Арґентиною і Великобританією в 1982 році, а британці були зацікавлені тільки поправою відносин і співпраці між ними і Арґентиною. Речник арґентинської амбасади у Швайцарії однак заявив, що розмови ведуться далі за посередництвом швайцарських чинників.

АМБАСАДОР ЗСА В МОСКВІ Артур Гартман зустрінувся з міністром закордонних справ СССР Андреєм Ґромиком і перевів з ним довшу розмову, заторкуючи важливі міжнародні справи і погіршені в останньому часі відносини між ЗСА і СССР. Совєтське пресове аґентство ТАСС, яке подало цю інформацію до відома, не пояснює про що конкретно говорили Гартман і Ґромико і чи розмови між ними будуть продовжуватися. ТАСС відмічує, що розмова відбулася на бажання амбасадора ЗСА. Речники американської амбасади відмовились від коментарів в цій справі і тільки підтвердили, що така розмова відбулася.

МАОЇСТСЬКІ ПАРТИЗАНИ в Перу замордували на протязі одного тижня 92-ох індіян у трьох селах. Офензива маоїстів, яка розпочалася минулого місяця, покищо не увінчалася успіхом, бо населення в загальному не підтримує перуанських комуністів в боротьбі проти уряду. За цю відмову маоїстів карають на горло всіх невтральних і антикомуністів, користуючись практикою комуністичних „революціонерів" в Китаї, СССР, Анголі, В'єтнамі, Північній Кореї, Етіопії та інших країнах.

ПРЕЗИДЕНТ РОНАЛД РЕҐЕН склав особисто подяку лідерам усіх тих карибських країн, які брали участь, спільно з американськими вояками, у висадці на маленьку острівну державу Ґренаду, яку кубинський диктатор Фідель Кастро постепенно перетворював на свою колонію і розбудовував там ще один комуністичний причілок. Нарада лідерів країн Карибського обширу з президентом ЗСА відбулася в Колюмбії, Південна Кароляйна, минулого тижня. Р. Реґен пригадав присутнім, що Ґренада не ізольоване явище, бо Гавана і Москва постепенно намагаються поширити комуністичну гегемонію на цілу Південну Америку, загрожуючи тим самим також безпеці ЗСА.

Принц Чарлз — по-мехікански

Британський принц Чарлз віддав шану мехіканським спортовцям і їхнім народним традиціям, вбравши мехіканський капелюх під час привітання змагунів-інвалідів, які беруть участь у спортових ігрищах інвалідів у кріслах на колесах, що відбуваються в Бакінґгемшаєрі, Англія.

В. Якимець розповідає про незаконну діяльність в ОН

Ню Йорк. — Володимир В. Якимець був колись викладачем фізики у фізико-технічним інституті в Москві. Тепер, маючи 47 років, він живе з дружиною Аллою в Ню Йорку як колишній бюровий робітник в головній квартирі Об'єднаних Націй, що втратив працю, бо в 1983 році він відмовився вертатись „на родіну" й одержав право притулку в ЗСА.

В. Якимець дає тепер інтерв'ю кореспондентам, пояснюючи як совєтські громадяни, що працюють у різних бюрах ОН змушені ламати всі правила й сам чартер ОН.

Як повідомляє Р. Бернстін в „Ню Йорк Таймсі" з 17-го липня ц.р., В. Якимець каже, що він працював в бюрі плянування програм ОН, але він не міг навіть кивнути пальцем без відома совєтської місії, а також мусів виконувати всі завдання, які та місія передавала йому від уряду СССР, хоч параграф 100 чартеру ОН виразно забороняє працівникам ОН „шукати чи отримувати інструкції від будь-якого уряду".

Але Якимець каже, що він і всі інші совєтські громадяни, які працювали в бюрах ОН, були змушені працювати „під прямими директивами совєтської місії". Він мав збирати всі наукові й технічні інформації, і з тією метою став членом Американської асоціяції фізиків і як такий мав доступ до всякої технічної літератури й мав контакти з фірмами, що продавали СССР технічні інформації й продукти „через треті руки".

Бернстін виявляє різницю між працівниками в ОН з демократичних країн і працівниками з комуністичних країн. Працівники з демократичних країн приймають працю в ОН і працюють тільки для ОН, а ті, що з комуністичних країн є робітниками своїх урядів „в отряді" до ОН.

В АМЕРИЦІ

В АМЕРИКАНСЬКОМУ науковому журналі опублікували нові відкриття в дослідженні рака. Дослідники відкрили нові живучі гени, які можуть змінити людські клітини і викликати такі погані наслідки, як недугу рака або „АІДС". Це однак довело також до теорії, в який спосіб можна запобігти ростові таких генів. Думають, що теперішні досліди можуть бути першою зіркою у відкритті лікування рака та йому подібних недуг.

СПРАВА ФІНАНСОВИХ потягнень Берта Ленса, яка стільки зацікавлення викликувала за часів президента Джиммі Картера, тепер знову вийшла на сторінки преси і її розглядають дуже точно, не зважаючи на те, що судові доходження проти нього закінчилися.

СТРАЙК ШПИТАЛЬНИХ робітників в Ню Йорку та околиці не лише не закінчився, але потягає за собою дальші обмеження лікування. Управи шпиталів були змушені замкнути дві спеціяльні клініки для переполоскування нирок тому, що не було кому їх обслуговувати.

ГОЛОВА РЕЛІГІЙНОЇ секти Сан М. Мун розпочинає свою тюремну кару 18-ти місяців за неплачення податків. Він буде сидіти у тюрмі в Денбирі, Конн., а його помічники заявили, що тепер перенесуть головну квартиру Об'єднаної Церкви в околиці в'язниці і там вона буде аж до звільнення Муна.

ВАНЕССА ВІЛЛІЯМС, перша негритянка, яка була вибрана „Міс Америкою" минулого року, викликала, тепер велике занепокоєння серед організаторів того популярного конкурсу. Показується, що у вересневому числі ц.р. місячника „Пентгавз" появиться її знімка без одягу у інтимній сцені з другою жінкою. Хоч „Міс Америка" не заперечує, що така знімка буде, вона однак борониться, що це було зроблене ще перед її „коронацією".

В ОСТАННЬОМУ ЧАСІ розглядають в ЗСА потребу вживати гелікоптерів у наглих випадках недуги чи поранення. Тепер до того є вже призначених понад 100 гелікоптерів на терені ЗСА і лікарі та лікарні переконують, що поміч і перевезення хворих гелікоптерами рятує життя чи прискорює потрібні наглі хірургічні заходи. Інші однак уважають, що кошти вдержання цих гелікоптерів та їхньої обслуги є надзвичайно високі і [illegible] медичного забезпечення населення.

120 МОЛОДИХ УКРАЇНЦІВ ІЗ ПОЛЬЩІ ВИБРАЛИ ВОЛЮ

Траіскірхен, Австрія. — Як подає пресове агентство Ассошієйтед Пресс з дня 20-го липня ц.р., 120 українців, польських громадян, що їхали чотирьома автобусами з Польщі до Риму на прощу, залишилися у цій маленькій місцевості Австрії, прохаючи політичного азилю. Пасажири автобусів змусили водіїв змінити призначений їм шлях і з'їхати до табору втікачів з Польщі що міститься 25 кілометрів від Відня. Директор табору втікачів Віктор Демель, ствердив, що це є найбільша група, що від 1982 року спільно забажала залишитися на Заході. В 1982 році 500 польських горожан, що приїхали до Еспанії на футбольні змагання залишилися у Західній Европі.

Австрійська поліція інформує, що більшість втікачів, це члени Греко-Католицької Церкви, всі вони у віці 20-30 років, неодружені та половина із них чоловіки, а друга половина жінки. На запитання австрійської влади чому вони бажають залишитися на Заході втікачі кажуть, що їх переслідують в Польщі тому, що вони українці, а одна із молодих жінок з місцевости Леґніна розповідала, що українцям роблять труднощі у шкільній системі, та українці мусять платити в школах окрему оплату, якщо бажають ходити до шкіл з українською мовою навчання. Опитувані заявили також, що вони не погоджуються із комуністичним режимом в Польщі та тому бажають залишитися на Заході, а конкретно — переїхати до Канади, де живе велика українська група.

Представник австрійської амбасади у Варшаві у телефонічному інтерв'ю пояснив, що прогулянка автобусами була плянована до Риму, щоб там відвідати Папу Івана Павла II і такі прогулянки поляків є доволі часті. Греко-католицький священик, що провадив турою і 60 її учасників поїхали далі автобусами до місця призначення.

У обширній вістці про цю втечу української групи, що її подало агентство Ассошієйтед Пресс і яку передрукував „Ню Йорк Таймс", як також інші американські щоденники подається також вияснення, що більшість українців, які є чи були під пануванням Польщі не є православими, а греко-католиками та визначує їх число тепер на 50,000.

Далі подається також точні вияснення австрійського директора табору польських втікачів в Австрії В.Демеля щодо їхнього статусу в Австрії. Втікачі, яких було в 1982 році лише 380 в тому році знову зросли за шість місяців до 1,812. Втікачі мусять перейти особисту перевірку та мусять доказати, що їх переслідувано в Польщі, вони одержують виказки зі знімками, але можуть свобідно виходити та повертатися до табору. Міністер закордонних справ Австрії Ервін Ланк, у зв'язку з втечею 120 українців заявив, що кожний втікач, щоб дістати дозвіл перебувати в Австрії мусить мати запрошення на письмі від родини чи приятелів тому, що заморські країни, особливо ЗСА не хочуть приймати іміґрантів. Від весни цього року австрійський уряд придержується того закону, але як це вияснюють в міністерстві внутрішніх справ Австрії, нікого не відсилають насилу назад до Польщі, навіть якщо немає всіх потрібних даних. Політичні втікачі, коли одержують право азилю в Австрії дістають дозвіл на працю та більшість прав, що їх мають австрійські громадяни.

Директор табору втікачів В. Демель вияснив, що найновіші мешканці табору — українці мусять перейти особисте опитування і мине принаймні два-три місяці заки можна буде вирішити їхню дальшу долю.

Усі перші вістки про цей випадок підкреслюють факт, що це є українці, польські громадяни, і що їх в Польщі переслідують.

С. САПЕЛЯКА ЗНОВУ ПЕРЕСЛІДУЮТЬ

Мюнхен, Західня Німеччина. — Як подає бюлетень „USSR News Brief", що тут появляється, в СССР розпочали знову карну справу проти Степана Сапеляка, українського політичного в'язня.

С. Сапеляк, якому 34 роки, перебував у початках 1970-их років п'ять літ в карному таборі, а від 1978 до 1981 року — на засланні.

Тепер, як інформують, його декілька разів викликували на переслухання закидаючи йому, що він розповсюджує писані на машинці програми, що їх передають із заходу, зокрема „Радіо Свобода".

В часі переслухань чиновники КҐБ твердили, що вони мають копії віршів Сапеляка і його адресу, які вони знайшли у жінки, що старалася перекрастися через кордон СССР. На цій підставі йому тепер закидують „протисовєтську пропаґанду" по 62-ій точці карного кодексу.

Вперше під таким самим закидом С. Сапеляк був арештований у 1973 році, коли він замінив совєтський прапор на український в селі Росохи Тернопільської области. В часі суду проти нього, закидувано йому також, що він збирав націоналістичні бойові пісні. Його засудили тоді на сім років карного табору і п'ять років заслання але опісля кару зменшили до п'яти років табору і трьох заслання. Свою кару С.Сапеляк перебув на Уралі у славному пермському карному таборі ч. 36, де є на засланні більшість політичних в'язнів. В часі свого перебування у таборі С. Сапеляк відкидав усі спроби змусити його до покаяння і зазнав з того приводу побиття та тортур.

С. Сапеляк

Після закінчення кари С. Сапеляк повернувся в Україну і замешкав у рідному місті — **Харкові. Якщо** тепер його знову арештують, йому грозить 15 років ув'язнення.

АМЕРИКАНСЬКИЙ АДМІРАЛ в спочинку Гаймен Дж. Ріковер стоїть під закидом, що він діставав великі подарунки від фірми Дженерал Дайнемік, яка будує підводні нуклеарні човни. Він діставав ці подарунки ще тоді, коли був у активній службі. Тепер спеціяльна комісія Уряду розглядає цю справу.

У СТЕЙТІ НОРТ ДАКОТА розпочали ліквідувати архіви, які займають багато місця, а не є вже нікому потрібні. На початок виключено 19 тонн паперів з відділу для служби населенню і його використають для перевірки на інші [illegible] архіву в стейті коштувало б 96,000 долярів річно.

СВОБОДА SVOBODA
УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК UKRAINIAN DAILY
FOUNDED 1893

Svoboda USPS (30-420 ISSN 0274-6964) is published daily except Sundays, Mondays, and holidays by the Ukrainian National Association, Inc. at 30 Montgomery Street, Jersey City, N.J. 07302.

Subscription: 1 year — $40.00, 6 months — $22.00, 3 months — $12.00. UNA members: $7.50 — 6 months, $15.00 — 1 year. Change of address - $1.00. Make check or money order payable to "Svoboda".

Postmaster: Send address changes to:
"Svoboda" • P.O. Box 346 • Jersey City, N.J. 07303

Second Class Postage paid at Jersey City, N.J.

Статті і дописи підписані авторами, не мусять відповідати поглядам Редакції. Редакція застерігає собі право в потребі виправляти і скорочувати надіслані матеріяли. Незамовлені матеріяли повертається тільки тоді, коли автор собі це виразно застеріг, долучивши заадресовану коверту з відповідною поштовою оплатою. — За зміст оголошень Редакція не відповідає.

Передплата на рік $40.00, на півроку — $22.00, на 3 місяці — $12.00. Для членів УНСоюзу $7.50 на 6-місяців, $15.00 — на рік. За кожну зміну адреси — $1.00.
Чеки і "money orders" виставляти на "Svoboda".

P.O. Box 346 Jersey City, N.J. 07303

Вашінґтон перехопив ініціятиву

Зовнішня політика комуно-московської імперії — це продовження колишньої традиційної російської політики, яка проявлялася у систематичному поширюванні свого панування на все нові й нові народи, всякими можливими засобами, щоб таким чином заманіфестувати основне суто російське явище: непроминаючі російські традиції месіянізму з постійною підозрою до чужого зовнішнього світу, який Москва — колишня й сьогоднішня — вважає ворогом Сходу і противником розвитку диктаторських систем поневолення.

Очевидно, теперішні совєтські керівники працюють іншими, більш вишуканими, методами, сучасний СССР став лідером кількох так званих „соціялістичних держав", а використавши наївну політику детанту і озброївшись модерною зброєю, став надпотугою, а його вплив на світову політику і балянс мілітарної сили в світі зріс до тієї міри, що став загрожувати демократичним вільним країнам Заходу. Ніхто вже сьогодні не сумнівається, що совєтська зовнішня політика є на послугах поширення комуністичної гегемонії на цілий світ, але для цього насамперед треба зламати психічно вільні ще країни і ракетами, морською й повітряною фльотою, нуклеарною зброєю та іншими засобами і масивною пропаґандою, до якої тоталітарні держави все приділяли велику увагу, заставити Захід покоритися і не супротивлятися совєтським експансивним тенденціям.

Першою людиною, яка вповні зрозуміла і до основ збагнула совєтські заміри — це президент З'єднаних Стейтів Америки Роналд Реґен і тому якраз проти нього совєтські засоби масової інформації розвинули брудну, брехливу, і підлу пропаґандивну кампанію. Ще ніколи перед тим, совєтські газети не були переповнені такою зливою бруду проти президента закордонної держави, включно з образливими карикатурами аж до підозріння у „психічній хворобі", як під теперішню пору за владування помершого суперкаґебіста Юрія Андропова і теперішнього старця-манекена (бож імперією керують каґебісти і військовики) Константина Черненка. Чому? Відповідь на питання — легка. Совєтським речникам не вдалось змусити ЗСА піти з СССР на „компроміси" в дусі колишньої політики капітулянства, чи як її модерно називали „політики детанту", а тим більше на задержання статусу кво у світі щодо роззброєння, зокрема редукції міжконтинентальних нуклеарних ракет далекого і середнього засягу, без жадної контролі і визнання за СССР стану посідання не тільки над давніше поневоленими Москвою народами, але також над сателітами й недавно окупованим Афганістаном, який пручається у московському зашморгу.

Скрахувала також совєтська політика на відтинку послаблення Північно-Атлантійського оборонного Союзу (НАТО) і старання, щоб Західня Европа, відсепарувавшись від ЗСА, повела свою власну закордонну й оборонну політику. За часів детанту все було навпаки: тактична розгра була в руках Москви й звідти походили всякі „мирні ініціятиви", за ширмою яких проходили посилені збройння і закріплення диктаторської влади в себе вдома й сателітних державах.

З приходом до влади в ЗСА президента Р. Реґена часи кардинально змінилися. Вашінґтон перехопив ініціятиву в озброєнні, зовнішній політиці, поширив концепцію визволення поневолених народів. У світі розпочалася ера реальної політики, повіяли нові свіжі вітри для надії численних пригноблених націй. Інакшими словами — політична ініціятива цілковито випала з рук Москви і за мурами Кремля почали денервуватися тамошні лідери, вхопившись тепер за тактику застрашування і совєтське „нєт" появилося на кожному форумі. За словом „нєт" пішла в рух пропаґандивна машина, про яку ми вже згадували вище.

Покищо невідомо, як реаґуватиме Москва на чергову ініціятиву Вашінґтону у справі роззброєння і заборони продукції антиракетної зброї, важливо, що сама ініціятива не виходитиме з Москви, а це ставить цю імперську країну в дуже незручну позицію і вказує на послаблення її загальних впливів у всьому світі.

Степан Женецький

СОВЄТСЬКА ПРОПАҐАНДА

Знавці Совєтського Союзу твердять, що важко, а навіть неможливо, порівняти совєтську пропаґанду з американською, чи взагалі із західньою пропаґандою, бо совєтська пропаґанда є особливим продуктом совєтської системи. Перш усього треба відмітити, що совєтська пропаґанда в основному є органом пропаґанди партії, комсомолу і КҐБ (Комітету Государственної-Державної Безопасности), які є тісно пов'язані з виконуванням її праці. До неї належать, чи вірніше, їй підпорядковані: всі часописи й журнали, всі мережі телебачення і радіо, кіна, театри, письменники, артисти композитори, а навіть офіційна Церква. Крім усіх цих організацій, кожний завод, колективне господарство, лічниці, будівельні власті і всі військові одиниці, без вийнятку, є причетні до дії пропаґанди. Кожний директор, адміністратор, керівник, предсідник чи військовий зверхник, мусять дбати, щоб на території під його наглядом, була відповідна кількість портретів Леніна і сучасних членів Політбюра ЦК КПСС (а якщо хтось з них звільнений з цього становища, його портрет мусить бути негайно усунений), написів з відповідними кличами (як: „Народ і партія — це одне),стінна газета, яка вихваляє місцеві розпорядки партії, почесна стіна з фотографіями робітників т.зв. продукційних пробоєвиків, як рівнож всякого роду плякатів із закликами та цитатами з промов совєтських ватажків, чисел і відсотків перевиконання плянів продукції. Такі числа, що не мають нічого спільного з реальністю, бо вони ніколи не є виконані, є повивішувані всюди.

Плякати, кличі, написи...

На стінах усіх поштових урядів, починаючи від головного поштового будинку в Москві, до найглухішого закутка „необятной родіни", висить плякат з цитатою Леніна: „Без пошти і телеграфу соціялізм є пустою фразою". А на фронтовій стіні дому Профспілки в Москві і в бюрах керівників кожної профспілки по всій країні, є інша цитата цього самого московського-комуністичного пророка: „Профспілки (юнії) — є школою комунізму". (Цікаво, чи цей вислів також стосується до польської „Солідарности"?). Над дахами кожної електростанції є написи: „Комунізм — це потуга СССР плюс електрифікація всієї нашої країни".

Кожний совєтський директор, великий чи малий, добре знає, що в разі контролі операції його інституції, йому можуть простити за невиконання квоти, пиятику, крадежі, прогули праці, корупцію йому підлеглих, або його самого — але ніколи, не простять, якщо він не догляне порядку з тими всіма портретами, кличами, написами і числами.

Пропаганда затруює від дитинства

Кожний совєтський горожанин є споживачем совєтської пропаґанди, починаючи від дитячого садка, де він, чи вона, починають бути членами колективу-гуртка. (Всі ці заклики, портрети, плякати, стінна газета тощо, висять на стінах навіть дитячих садків!). Залежно від віку, соціяльного становища, рівня освіти, партійности чи не партійности, всі є кормлені совєтською пропаґандою у такій формі, яку власті вважають, що вона для них зрозуміла. Яка б не була чиясь майбутня спеціяльність, всі студенти вивчають марксизм-ленінізм та історію комуністичної партії Совєтського Союзу, яка часто зміняється згідно зі змінами пропаґандивних вимог. Робітники, колгоспники і вояки мусять відвідувати політичні гуртки чи кола, у яких мусіли раніше вивчати біографію Сталіна, а за Брежнєва обговорювати його „літературні перлини". Офіційно ті студійні групи є добровільні і безплатні, але кожний знає, що відвідування чи не відвідування їх, матиме великий вплив на його чи її життєву кар'єру — у службових подорожах, при розподілі продукційних нагород, помешкання, відпочинкових здравниць тощо.

Уже не вірять

Одначе ті добрі часи для совєтської пропаґанди давно минули, коли більшість совєтських горожан відгукувалася на кожний, навіть суперечний заклик партії — „будувати фабрики в Сибірі", „боронити свободу в Еспанії", як захоплено вимахувала хоругвками і портретами своїх проводирів на парадах, дуріла із захоплення, коли мала нагоду побачити Леніна, Троцького чи Сталіна навіть здалека, носила червоні стяжки на своїх грудях та давала своїм дітям „революційні" імена, як „Владлен" (Владімір Ленін), „Мелор" (Маркс, Енґелс, Ленін, Октябрська Революція) чи просто „Індустрія". Правда, народ усе ще вчащає на паради і вимахує хоругвками і портретами вождів, але люди є готові викинути їх на сміття, як їм хтось розкаже. Сьогодні вже нікому не прийде в голову, щоб назвати свого сина „Лебреж" (Леонід Брежнєв), чи „Конченко" (Константин Черненко), або свою доньку „Пропрога" (Продукційна програма).

Усе це тепер цілком змінилося. Сьогодні молоді (і не цілком молоді) совєтські горожани не виголошують революційні кличі, а переповідають назви західніх фірм. Слова „Честерфілд", „Панасонік" або „Астон Мартін" багато голосніше промовляють до них як — „Свобода", „Рівність" і „Революція". Закордонне вбрання подобається в СССР не тільки ради доброї якости матеріялу. Вартість пари джинсів ціниться вище тим, якщо в них на задній кишені є напис „Мустанг" або „Лі", а дешевше коштує тому, що немає жодного напису. Сорочка з написом „Кока-кола", або „Я люблю Ню Йорк" є там дуже модні. Якщо хтось не має грошей чи можливостей придбати собі правдиву закордонну сорочку, то може купити собі, з тими самими написами, совєтського виробу. Та сорочки совєтського виробу з тими самими написами, але кирилицею, дуже дешеві і їх ніхто не хоче купувати.

У Совєтському Союзі всі пропадають за західніми виробами. Віски і „кока-кола" перемагають водки і квас. Залі на концертах усіх американських співаків, навіть з малими голосами, є завжди переповнені. Рівнож всякі американські виставки є вщерть набиті глядачами. З того приводу совєтська преса дуже лютує, але не може проти того нічого вдіяти, бо як би вона не критикувала західніх виробів, то це завжди викликає невдачну реакцію і люди ще більше за ними питають.

(Продовження буде)

Марія Голод

До Міки...

(На свіжу могилу Марії Зеленої)

Досить велике львівське товариство збиралось у Міки. Це бували її товаришки зі школи, свояки й рідні, знайомі, приятелі місцеві, і навіть заморські: товариство барвисте, цікаве, небуденне.

Міка жила на кінці нашого міста, як ми жартували, під самою рогачкою. Перед хатою пишалось прекрасне деревце горобини, не можна було по дорозі заблудити. Часами товариство збиралось на весні, горобина повна цвіту кликала нас так привітно, як і сама господиня. Коли ж це бувало восени ягідки обіцювали нам якісь вишукані смаколики: Міка знала, як готувати й пекти. Якщо це було в зимі, пташки сиділи поміж гілками, наче на ялинці, запрошували на цікаві розмови й погідну щасливу годину з Мікою.

Це було дерево життя Мікиної родини і наше. Їхали ми туди, як до давнього, романтичного Львова; бо Міка була втіленням усього добра, що нам далося в часі, коли ми ще були підростками, чи молоденькими дівчатами й хлопцями. Так я завжди і казала: „Їду до Міки, до Львова, до моєї молодости, до моїх поривів і бажань..."

Міка, або офіційно Марія Зелена, з роду Лешкович-Бачинська, була рідкісно небуденною людиною. Мала вона багато талантів, уміла багато чого робити і багато чого навчити, багато чого мудрого порадити.

Та над усе визначалася якоюсь невловимою делікатністю, що робило її улюбленою приятелькою, товаришкою, співробітницею для усіх, хто її знав. Для своєї ближчої і дальшої рідні була остоєю, місцем привітного перебування, джерелом доброї ради й помочі та осередком родинного життя.

Для мене — Міка була ще й зв'язком з минулим мого роду. Приязнь наша вже в третьому поколінні. Знайомство ще від дідів, Олександра Барвінського і Івана Прокоповича; моїх батьків і Мікиних з давніх львівських часів; приязнь і товаришування Міки і Зенка з Ромком, наприкінці моє з Мікою і Олькою, та моїх дітей з Олькою.

Це були приємні й прикрі переживання, смутки і радощі, громадська і пластова праця, дружини, комітети, товариства, енциклопедія, Плай, Сарсель, Чехія, Австрія, Німеччина, — бомби і тягарові потяги, тиха хата на Січі й голосні „пампушні зібрання", допомогова секція і Василіянки, весілля і похорони. І завжди Міка, спокійна і тактовна, готова взяти на себе обов'язки, з погідним поглядом на світ, повна співчуття помічниця.

Здавалось нам усім, що назавжди буде можливим поїхати до Міки, до Львова — Міка і для нас, великої групи вихованок гімназії Сестер Василіянок у Львові, була якимсь запевненням минулого, та рівночасно поглядом у майбутнє. Міка — наша старша чи молодша товаришка зі школи в горіховому саду, що в'язала тих старших і тих молодших в одну нерозривну цілість...

Та, щось нараз сталось! Деревце горобини всохло, вже не розцвіло весняними квітками, не має воно червоних ягід, ні зеленого ніжного листу. Стоїть перед Мікиною хатою сухий стовбур із розпростертими гілками, як пересторога про неминучий кінець всьому, хоч яке дороге, миле і потрібне воно для нас не було б.

Всохло деревце горобини і минулася наша Міка... Несподівано, непотрібно, як грім з ясного неба вдарив!

Уже не поїдемо більше до Міки, до Львова...

Роман Кухар

ПОЕЗІЯ ВРОДИ Й МІРИ

Остап Тарнавський. „Сотня сонетів", Об'єднання Українських Письменників „Слово", Філядельфія-Торонто, 1984, ст. 104.

Від останньої збірки поезій з 1960 року проминуло близько чверть століття — за той час поет Тарнавський став есеїстом і новелістом. У прозорій збірці „Камінні ступені" проявив він хист і майстерність автора психологічної новелі з прикметною своїй літературній методі поетичною орнаментикою. Проте цього не досить Тарнавському-поетові, найвища пора повернутись нашому Пер-Ґінтові до його ліричної Музи Евтерпії. Отак і дійшло до четвертої зустрічі О. Тарнавського з поезією.

Читачам, ознайомленим краще з прозовою творчістю Тарнавського, цікаво познайомитися вдруге з О. Тарнавським-поетом. Тільки що видана його збірка „Сотня сонетів" дуже чітко характеризує поетичний стиль її автора. Невипадково вибрав Таранавський ще раз улюблену форму сонета технічним засобом свого виразу.

Порада Миколи Зерова щодо першенства сонета — його „прекрасної пластики і строгого контуру, добірного стилю й залізної колії" між іншими метричними й жанровими формами поезії завжди зобов'язувала Тарнавського, з його замилуванням до порядку, рівноваги, клясичної простоти. Особливо ота „тиха величність" (визначальна формула античного еллінського мистецтва) для мислителя і естета Тарнавського куди суттєвіше й важливіше від гучних та ельоквентних тем поета-народного трибуна. Муза О. Тарнавського радше продукт інтелектуального, як образного мислення, для нього основніше „що" сказати, аніж „як", дарма що зміст його творчого переосмислення дійсности завжди супроводить добірна форма.

Індивідуальна збірка поезій — один пройдений період духово-інтелектуального злету, авторове ствердження життьових пріоритетів, віддзеркалення інтимного світу поета, плід покладених трудів у поетичному себевиявленні. Все те назване разом, а то й окремі компоненти цілости, складаються на відчуття досягнення у поетичному „званні", на особистий трофей, на який поет собі заслужив і має право ним гордитись.

Хоч Остап Тарнавський не належить до тих, що звикли пишатись, його творчий дорібок говорить сам за себе: збірки поезій „Слова і мрії", 1948, „Життя", вінок сонетів, 1952, „Мости", 1956, „Самотнє дерево", 1960, збірка есеїв „Туга за мітом", 1966, збірка новель і нарисів „Камінні ступені", 1979 — це наскрізь замітні зупинки його інтенсивної мистецької праці в літературі й водночас безсумнівного творчого зростання. Чотирирічні проміжки між дотеперішніми поетичними збірками Остапа Тарнавського вказують на розважливе, неквапливе готування окремих творчих циклів у автора.

Нарешті, суцільний процес творчого формування в поета Тарнавського вказує радше на послідовність співвідношень інтелекту й духа, як на виключність поетичного надхнення, стихійність його кожночасного прояву, хоча обидві протиставні категорії віршописання трохи умовні, оскільки зчаста подибуємо тут, навіть у одного поета, поперемінність творчих поштовхів і спонук.

У Тарнавського раціональне зумовлення завжди чіткіше від ірраціонального. Щойно тоді, за неминучими катарактами як-не-як болючого творчого акту, на фоні справно зорганізованого і старанно врівноваженого змістовного плетива спокійної поезії О. Тарнавського пливе її мрійлива, зваблива, синьо-заобрійна течія —

... де хороводи зір
знялись у сполох
з безмежного небесного
вікна
у безвість всесвіту, де з
мір, без дна,
щоб у мені заговорити
вголос.

(О. Тарнавський: „Голос")

ВЕЛИКОБРИТАНІЯ І АРҐЕНТИНА розпочали на невтральній території Швайцарії перші вступні розмови для врегулювання Фальклbackяндських островів і зменшення напруження між обидвома державами, яке постало у висліді короткотривалої війни в 1982 році. В короткому комунікаті опублікованому майже одночасно обидвома сторонами в Берні, речники обидвох урядів заявляють, що вони є готові розпочати серію серйозних розмов, посередником яких є швайцарський уряд. Різниці в поглядах на цю справу великі, бо арґентинці бажають говорити про суверенність для островів, а британці зацікавлені тільки відновою співпраці з Арґентиною і зменшенням напружености. Обидві країни вели 10-тижневу війну на Фальклbackяндських островах, які знаходяться 450 миль від берегів Арґентини у південному Атлантику.

ЛЕРРІ СПІКС, речник Білого Дому, заявив, що президент Роналд Реґен плянує в наступних кількох днях відвідати стейти Ню Джерзі, Джорджію і Тексас, і на публічних зібраннях опрокинути закиди, які робили демократи на Конвенції у Сан Франсіско так самому президентові, як теж цілій його Адміністрації. Згідно з повідомленням з Білого Дому, президент Реґен не мав в пляні починати кампанію за перевибір тепер, але щойно по Конвенції Республіканської партії.

НЮЙОРКСЬКИЙ МЕЙОР Едвард Кач висловив вдоволення з промови проповідника Джессі Джексона, в якій він перепрошував жидів за деякі свої вислови, кваліфікуючи його в очах жидів як антисеміта. Одначе мейор Кач твердив, що щойно майбутнє покаже наскільки його „перепросини" були дійсно щирі, чи тільки для ефекту конвенційних делеґатів.

Іван Р. Костюк

„ОЛЬЖИЧІВКА"

III.

О. Строцький, поселившись у шістдесятих роках у ЗСА, заснував тут власну оркестру під назвою „Дніпро", яка в побільшеному складі (саксофон і клярнет — рідний син Олег, мол., трубка, тромбон і додаткові інструменти) разом із завжди добрими рефреністами-співачками (раніше в його оркестрі співали сестри: Маруся Штинь-Домбчевська й Орися Штинь-Гевка), густо-часто виступає на різнорідних музичних імпрезах, балях і вечорницях та весіллях, поруч таких відомих оркестр як „Темпо" — Іринея Коваля, оркестри Няка Гірняка й інших подібних музично-вокальних ансамблів, збагачує наші надбання у ділянці легкої й танкової музики.

А коли вам стало „банно" слухати концерту оркестри й придивлятись пописам чудових дівчат і хлопців, учасників літніх таборів на „Ольжичівці" й приїжджих гостей, що з вервою й не абияким знанням танцювали українські народні танці: „Катерину", „Козачка", „коломийку", „Аркана" й „Гопака" та американські „сквер-денсес", ви „перемуфовуєтесі" до прилягаючої до забавової залі „бари", де в „баровій атмосфері", у притіненому освітленні й світляних реклямах американських та імпортованих „охолоджувальних напитків" на стінах, знаходите таких „підлітків" як і ви. Сидячи на „підніжку", вам сервуватиме „кока колу" й інші „безалькогольні напитки" чарівна студентка Гануся, внучка бл. п. о. Романа Ганаса, що сповняючи тут ролю „бартендера", доробляє собі додаткові гроші на студії. Ви, за Іваном Франком; „сидите у корчмі й плетете мандрони" зі сусідами, за вийнятком політики, бо такий напис завішений на стінах „трактиєрні" („Пийте на здоров'я! Але про політику не згадуйте!"), вас, як гостя зобов'язує. Такі є „рулси" у цій барі і ви, „політичний еміґранте", з великою користю для власного здоров'я й нервів, хоч-не-хоч до цих мудрих порядків таки приноровлюєтесь.

Наслухавшись музики й чудового співу Марусі Фесьо, затанцювавши „від клямки до клямки" повільного вальса і прочесавши „до шпунту" язиком про всіх і про все (за вийнятком політики!), ви й не зчуєтесь як зорі світ заповідатимуть... Як на небосклоні викотиться повнолиций козацький місяць. Як оркестра, придержуючись поліційної години, „о пів до другої години" пакуватиме свої манатки, а їй на зміну прийдуть галасливі та якже романтичні цвіркуни, що торочитимуть у травах „лента за лентою", неначе скоростріли на фронті! Як з „бари" виходитимуть останні „неполітичні кастомери" і по їхній „походці" ви запримітите як здорово вони, „без політики наполітикувалися", тоді й вам прийде пора йти „мешкати" в привабливій „Наталці" та підготовлятися до „другої рунди" відзначення 25-ти ліття оселі...

• • •

А друга рунда (знову ж таки за д-ром Л. Рудницьким) розпочалась рано-вранці, як у кого: гімнастикою (раннім прорухом у літньому таборі, підняттям прапорів на машти й молитвою), смачним сніданням у їдальні (таборовики у власній таборовій кухні) та в 11:30 годині Божественною Літурґією у церковці, яку відправив о. крилошанин Богдан Левицький, парох церкви в МекАду й дочерної церковці на „Ольжичівці". Під час Богослужения співав гарно мішаний хор під диригентурою Василя Пизюра. Чимала кількість осіб, обох полів, прийняли Святе Причастія, а до вірних, у числі понад 300 людей, (таборовики, довколишні мешканці, літники й учасники з'їзду), виголосив цікаву, хоча й не для всіх присутніх вповні зрозумілу проповідь молодий священик, колишній вихованок СУМА, парох нещодавно погорілої церкви в Шенандоа, о. Іван Бура. Серед присутніх на Богослуженні, крім членів Головної Управи ОДВУ й УЗХ, були також два заслужені священики о. митрат Степан Тиханський й о. митрат Іларій Врублевський.

Після малої передишки, у просторій залі, де в суботу відбувалася забава, біля 200 гостей зібралось для офіційного — святочного відзначення 25-ти ліття оселі. Точно о 2:30 годині бенкет відкрила коротким словом д-р Наталія Пазуняк, передаючи дальший провід програми одному із діячів ОДВУ Михайлові Середовичеві з Сиракюз. Молитву провів о. митрат Степан Тиханський, а головну промову про світла й тіні „Ольжичівки" сказав один із її співосновник Володимир Різник. Підкреслюючи у своїй промові вартість і значення оселі, її літніх таборів молоді, говорячи про культурно-освітню діяльність оселі, згадуючи про з'їзди, зустрічі й різнорідні імпрези, що на протязі двадцяти п'яти років відбувалися на оселі, він не забув згадати також про мале зацікавлення оселею серед довколишніх мешканців українського походження, що з черги у великій мірі відбивалось на постійному розвиткові оселі. На закінчення промови хвилиною мовчанки присутні вшанували пам'ять усіх будівничих оселі. Коротким словом управителя оселі Володимира Зуляка й роздачею грамот заслуги жертводавцям за розвиток оселі, що її провів голова ОДВУ д-р Богдан Шебунчак і скарбник центральної управи ОДВУ М. Андрейко, закінчено обід та офіційну частину програми, яка мала також „свої світла й тіні".

У концертовій частині, що розпочалася ще під час обіду, коли на залі гомоніли люди, а офіціянтки розносили тарілки з „яствієм і пітієм", при шарудінні вітряків і безустанній недиспозиції мікрофону й гучномовців (постійні, вже традиційні недомагання подібних імпрез!) декілька пісень із недуже підхожою тематикою проспівала Евеліна Белюць, яка і продеклямувала мелодеклямації — у радше мелянхолійному звучанні. Їй акомпаньовав на розстроєному фортепіяні композитор-пяніст Леонід Вербицький. Не повелось і бандуристові-віртуозові Романові Левицькому, який у двох піснях аж ніяк не міг „переспівати" розгомонілу публіку... Більше щастя і поводження мали троє виконавців у продажі своїх грамофонних платівок і звукозаписувачів, які з не абияким успіхом після закінчення імпрези продавали Е. Белюць та Л. Вербицький, а цим комерційним ділом — в заступстві бандуриста Р. Левицького займалися ділові й завжди присутні на таких імпрезах свого мужа і батька — його дружина Ірина і дочка.

• • •

На цьому мій репортаж про відзначення 25-ти ліття

Закінчення на ст. 6.

ВІСТІ УКРАЇНСЬКОГО МУЗЕЮ

ч. 17 Липень 1984 р.

Яким є Український Музей у Ню Йорку

Про те, яким є Український Музей у Ню Йорку, можна почути не завжди правдиві опінії. Вони не є виразом злої волі, а радше непоінформованости громадян про розвиток Музею протягом останніх років.

Дехто вважає, що це є музей Союзу Українок Америки. Правда, великою і тривалою заслугою СУА було заснування Українського Музею в Ню Йорку в 1976 році. Десятиліттями велися дискусії про потребу такого музею, про те, який характер він повинен мати: народнього мистецтва, чи образотворчого взагалі, чи тільки модерного мистецтва. Українська громада, мабуть, не вийшла б зі стадії розмов та побожних побажань, якби не Союз Українок Америки, який з типовою для нього рішучістю, і діловитістю здійснив цю ідею та заснував Український Музей. Однак УМ не є ні частиною, ані відділом, ані музеєм Союзу Українок Америки. Він є незалежною установою, зареєстрованою американською владою, з власним окремим статутом, і власним членством. СУА однак залишився далі, так би мовити, опікуном музею. 64 відділи СУА є спеціяльними членами музею, платячи щорічно 100 дол. членського внеску. 34 відділи і 5 окружних управ СУА стали його меценатами, жертвуючи нераз по кілька тисяч дол., а 6 відділів є добродіями, пожертвувавши від 500 до 999 дол. Є очевидним, що швидкий розвиток Українського Музею великою мірою завдячує підтримці з боку СУА.

Дехто вважає, що УМ є лише етнографічним музеєм. Правда, основою УМ була етнографічна збірка СУА. Ще в 1930-их роках СУА придбав зразки народньої ноші в Кооперативі Народнього Мистецтва у Львові. Деякі з них були виставлені на світовій виставці в Чікаго в 1932 р. Ця збірка зросла і в 1976 році, коли засновано Український Музей, мала близько 700 об'єктів. Етнографічна збірка УМ має сьогодні коло 2,500 об'єктів, здебільшого подарованих, а частково куплених. Етнографічна збірка складається з кількох десятків зразків народньої ноші з різних областей України, рушників, вишивок, килимів, кераміки, дерев'яної різьби, писанок.

Етнографічна збірка має найбільший успіх саме в наш час, коли в Америці збільшилось зацікавлення етнічними культурами і народнім мистецтвом взагалі, і коли етнічні групи намагаються закріпити свою індивідуальність і зберегти свої національні традиції в культурній мозаїці Америки.

Помиляються деякі наші громадяни, що дивляться на нашу етнографічну збірку і наші етнографічні виставки з поблажливістю, мовляв, писанками та вишивками „України не збудуємо". Таких претензій ніхто не має. Проте через роботу Українського Музею шириться певні інформації про Україну, дається нагоду відвідувачам з усіх частин світу пізнавати культуру нашого народу й рівночасно набиратись пошани до нього. Сам факт, що з усіх іміґрацій до Америки тільки українці та жиди зуміли зорганізувати музеї на високому професійному рівні, мусить викликати серед українців і не-українців почуття пошани до нас як групи.

Від самого початку постання УМ, його керівництво мало плян зробити його репрезентативним музеєм української культури в різних її формах. Так створено **Історичний відділ**, до якого входить **Архів фотографій** з життя українських громад в Америці та з України. Архів ведеться професійно: всі фотографії описані, записані до каталогів, посортовані, загорнуті в безкислотний папір, щоб запобігти їх знищенню. З кожної важливої фотографії робиться копію, яку зберігається в окремому приміщенні. Численні експонати з Архіву фотографій можна нині побачити на виставці „Історія української іміґрації в Америці". До Історичного відділу належить **Нумізматична збірка**, яка вже має 90 монет, які вживалися в Україні в 17 столітті, паперові гроші Української Держави (1918-20), медалі та відзначення історичної вартости. Історичний відділ має українські пашпорти, офіційну мапу з 1918 р. та інші об'єкти.

Третім відділом буде **Образотворчий**, який міг би бути вже відкритий, якби музей мав більше місця. В цьому відділі маємо 43 акварелі й 55 рисунків Никифора, 6 картин О. Новаківського (подаровані д-ром О. Кудриком), три картини Михайла Нечитайла-Андрієнка (українського маляра з Парижу, який перед своєю смертю подарував їх нашому музеєві), рисунки Олени Кульчицької, Михайла Бервінчака, дві картини Анатоля Коломийця, три картини Аркадії Оленської-Петришин (подаровані мисткинею) і 5 картин Христини Оленської (подаровані Іваном і Марією Оленськими). Кілька наших громадян у своїх заповітах відписали Музеєві картини Грищенка та інших мистців. Багато з вищезгаданих картин зберігаються покищо в приватних домах, бо Музей не має місця де їх примістити.

Маючи ці три основні відділи, Український Музей зуміє ще краще інформувати відвідувачів про здобутки української культури. Навіть якщо відвідувачі прийдуть до музею, щоб подивитися на українські писанки, чи килими, (прочитавши про ці виставки в „Нью Йорк Таймс"-і чи іншій американській газеті), можна сподіватися, що при цій нагоді вони відвідають наш образотворчий чи історичний відділ і матимуть нагоду пізнати українську культуру в її різних формах.

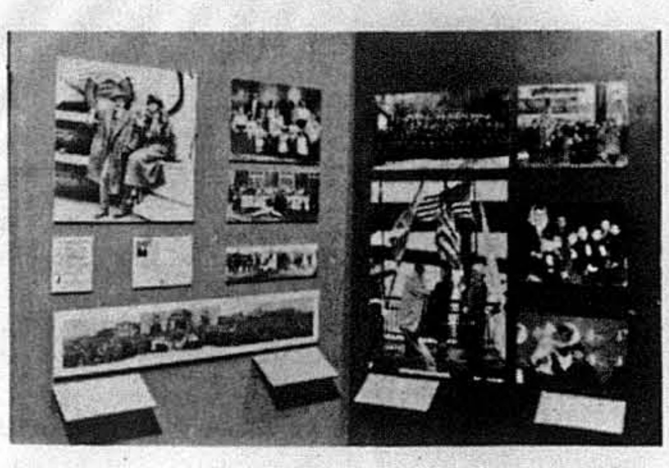
ВИСТАВКА ІСТОРІЇ УКРАЇНСЬКОЇ ІМІҐРАЦІЇ

Загальний вид виставки „Історія української іміґрації в Америці", відкрито 19 травня 1984 р.

На відкриття виставки приїхали американські українці третього покоління, які подарували Музеєві знімки, частково з минулого століття, деякі з них показані на виставці. Шість осіб у лівій частині фотографії належать до родини Баволяк-Йонкович, яка передала Музеєві коло 150 знімків. У центрі фотографії — Марія Шуст, директор Музею. Праворуч від неї — Андрій і Геня Кейбіди з Ню Джерзі, які подарували Музеєві багато родинних фотографій, зроблених на початку століття. Далі — Христина Певна, завідуюча музейною колекцією фотографій, д-р Богдан Цимбалістий, голова управи Музею і д-р Мирон Куропась, куратор виставки.

Фрагмент виставки „Історія української іміґрації в Америці". У лівому кутку згори — знімок скульптора Олександра Архипенка з дружиною Анджелікою на пароплаві у Гамбурзі перед відплиттям до Америки, 1923 рік. У правому нижньому кутку — знімок Надії Світличної з дітьми, що прибула до аеропорту ім. Кеннеді в Ню Йорку, 1978 рік.

Члени товариства „Український Музей" і гості на відкритті виставки „Історія української іміґрації в Америці".

Фото — Осип Старостяк.

Уривки з передачі „Радіо Свобода" про виставку „Історія української іміграції в Америці"

Фотографії, документи, публікації тощо віддзеркалюють життя кількох поколінь українців в умовах свободи і вільного виявлення ініціятиви, а також досягнення американських українців у зберіганні їхньої культурної спадщини та їхній внесок у життя американського суспільства.

Знімки з кінця минулого та початку цього століття показують українців на роботі біля вугільної шахти у Пенсильванії та палубу океанського пароплава, наповнену іміґрантами. Українці, що тоді переселялися до Америки, здебільшого були безземельними бідними селянами з Західньої України. Були також євангелисти (штундисти) з Наддніпрянської України, що тікали від релігійних переслідувань.

У відділі виставки „Культурне життя американських українців" показано перші хори, засновані в 1890-их роках. Велика афіша реклямує виступ українських танцюристів у приміщенні Метрополітен Опери в Ню Йорку 1931 року. На фотографії 1950-их років фрагмент вистави „Лісова пісня" Лесі Українки у виконанні Театру-Студії в Ню Йорку під керівництвом колишніх провідних артистів театру „Березіль" Йосипа Гірняка та Олімпії Добровольської.

Фотографії ілюструють досягнення українців у галузі техніки і економіки: міст через ріку Міссісіпі проєктувала фірма у Ню Йорку, яку очолює інженер Мирон Лепкалюк; багато крамниць і підприємств належать українцям.

Серед матеріялів, що свідчать про політичну діяльність українців в Америці, є знімки масової демонстрації у Вашінґтоні в жовтні минулого року, коли тисячі українців з'їхалися з усієї Америки, щоб вшанувати жертви масового голоду в Україні 1932-33 років і привернути увагу світу до злочинів комуністичної влади.

Л.Д.

ЗА ЯКИМ БУДИНКОМ ШУКАЄ УКРАЇНСЬКИЙ МУЗЕЙ?

Одностайна думка відвідувачів Музею, його приятелів, членів Управи та співробітників, що Музеєві неймовірно тісно в теперішньому приміщенні. Українська громада відгукнулась на заклик Управи Музею жертвувати гроші на новий будинок і уже зібрано коло 190,000 долярів. Але, на жаль, цієї суми замало. Збирання грошей продовжується.

Який же будинок потрібний Музеєві?

Приблизно два роки тому Управа УМ обмірковувала якого розміру будинок потребує Музей. Брали до уваги не тільки сьогоднішній стан, але й пляни на майбутнє. Всі погодилися, що потрібний будинок з площею, що дорівнювала б приблизно 30 тисяч кв. стіп. У цьому будинкові мали б бути залі для виставок трьох головних відділів Музею (етнографічного, образотворчого та історичного), кляси для різних курсів (вишивання, дереворізьби, писанкарства і готування різдвяних прикрас на ялинки), кімнати для праці співробітників, приміщення для бібліотеки і досить велика заля для влаштування доповідей, товариських зустрічей, показу фільмів, музичних програм тощо. Потрібно чимало простору для сховищ експонатів (етнографічні збірки, колекції фотографій, картин тощо). Температура, вологість та освітлення у сховищах повинні бути контрольовані, щоб зберегти експонати від нищення.

З багатьох причин було б бажано, щоб Український Музей містився у репрезентативній дільниці міста, десь в районі П'ятої чи Медісон авеню. Проте ціни на будинки в такій дільниці дуже високі (кілька, а то й кільканадцять мільйонів долярів), неприступні нашій громаді. Тому треба шукати за будинком в „українському давнтавні". Це не тільки реальніше, але й має певні переваги. Тут зосереджені різні українські культурні, громадські та фінансові установи, є українські церкви, школи, багато українських крамниць. Цей район ще довго буде центром українського життя. Подруге, цей район дуже швидко поліпшується. Міська управа і приватні підприємства почали його перебудовувати, він стає осередком американського культурного життя. Недалеко міститься Нюйоркський університет, ще ближче відомий коледж Купер Юніон. Недавно поблизу створено два музеї модерного мистецтва: на Прінс Стріт і на Бродвеї, між Гавстон вул. і Прінс вул. Навколо живе і працює багато мистців, і є пляни розбудувати тут мистецьку колонію. В наслідок цих змін і плянів на майбутнє, ціни на будинки і тут дуже зросли, проте все ж нижчі ніж у середній та горішній частині Мангеттену в районі п'ятої авеню.

Отже ми шукаємо за відповідним будинком, далі збираємо гроші на будівельний фонд і певні, що такий будинок знайдемо і купимо. Ми також певні, що українська громада Музей підтримає.

ПЕРЕСУВНА ВИСТАВКА УМ У СТЕЙТОВОМУ МУЗЕЇ В ТРЕНТОНІ — „УКРАЇНСЬКЕ НАРОДНЕ МИСТЕЦТВО"

21 квітня — 17 червня 1984 р.

Загальний вигляд виставки українського народнього мистецтва в Стейтовому Музеї в Трентоні.

Фото — Денис Стахів.

Прийняття в день відкриття виставки українського народнього мистецтва в Стейтовому Музеї в Трентоні.

„Українське народне мистецтво" — каталог пересувної виставки УМ

Каталог пересувної виставки „Українське народне мистецтво" склала куратор виставки Любов Волицець. Ця чудово оформлена ілюстрована англомовна книжечка може служити не тільки як каталог, в якому докладно описано 88 виставлених об'єктів, але також як матеріял для широкого читача, бо каталог містить популярно написаний ілюстрований нарис про українське народне мистецтво. На знімках є і полтавські дівчата, сфотографовані в народних строях у кінці минулого століття, і дві пари молодих у весільному одязі, зняті на початку цього століття, одні — в Буковині, другі — на Гуцульщині, і багато інших ілюстрацій. Мистецьке оформлення — Марія Шуст. Ціна каталогу 5 дол., поштові видатки: 1 дол.

Трентонський журнал про пересувну виставку УМ у Стейтовому Музеї

На обгортці журналу недільного додатку до газети „Трентон Таймс", за 22 квітня 1984 р. яскравіють кольористі писанки, а в середині три сторінки тексту та ілюстрацій, присвячені пересувній виставці УМ — „Українське народне мистецтво". Автор статті, Шарон Шлеґель також пише про виставку понад тридцяти фотографій українців у Ню Джерзі, одночасно влаштовану в серії „Народи Ню Джерзі".

Підпис під кольоровими фотографіями вишивок та дереворізьби починається з слів „Скарби України". Автор статті згадує, що об'єкти українського народнього мистецтва позичені з Українського Музею в Ню Йорку і коротко згадує історію нашого Музею та його етнографічних колекцій.

Автор з захопленням описує вишивки, килими та дереворізьбу, і підкреслює як старанно були запаковані експонати для транспортування в безкислотний папір і скриньки. Автор цитує куратора Стейтового Музею, Лоррен Вільямс, яка сказала, що українці, власники колекції, ставляться до неї, як до свого скарбу. У Трентонському музеї ці експонати виставлені в ґалеріях з контрольованою температурою і вологістю.

„Народне, образотворче і керамічне мистецтво"

У заголовку — переклад назви статті Патрішії Малярчер у газеті „Ню Йорк Таймс" за 6-те травня 1984 року. Автор пише про три нові виставки в Стейтовому Музеї в Трентоні: кераміка Беннета Біна, картини Джорджа Ґріна і виставка українського народнього мистецтва, що її влаштував Український Музей у Ню Йорку („з великим смаком" — на думку автора).

Патрішія Малярчер відзначає, що враження від цих трьох виставок навівають думки про зв'язки між традиційним народним мистецтвом і працями сучасних українських мистців. Автор бачить разючий зв'язок між керамічними виробами американця Біна і різноманітними писанками. В статті подано інформацію про писанки, взяту з одного з видань УМ, що продавалися в крамниці Стейтового Музею в Трентоні. Згадано, що на Україні були знайдені писанки з полив'яної кераміки, зроблені десь між 10-им і 12-им століттям. Різниця між писанками і працями Біна є в тому, що рисунки на писанках мають символічне значення, зрозуміле певній громаді людей, а Бін уживає у своїх керамічних виробах складні орнаменти як універсальний елемент у мистецтві.

Ілюстрація на запрошенні на відкриття виставки українського народнього мистецтва у Стейтовому Музеї в Трентоні. Фрагмент вишивки на рушнику XVIII сторіччя з Київщини.

„Втрачені архітектурні пам'ятки Києва" — пересувна виставка УМ

Від 4-го до 30-го березня 1984 року виставка відбувалась у мистецькій галереї Дейтонського університету в Огайо. Виставка притягала багато відвідувачів, зокрема приходили кляси з архітектурного факультету університету.

Виставку перевезено до Чикаго, де вона була відкрита 4-го травня в Українському Інституті Модерного Мистецтва і триває далі. Пізніше виставка помандрує до Вінніпеґу.

Успіх писанок

Уже сьомий рік підряд весною Музей улаштовує виставку писанок, яка цього року тривала від 17-го березня до 6-го травня і приваблювала натовпи відвідувачів. Писанки з колекції Музею були згруповані згідно з символами, зображеними на них: символ сонця, безконечник, рослинні, тваринні, геометричні і християнські символи.

Про виставку писала низка американських газет, зокрема „New York Times", „Daily News", „New York Post", „Village Voice",

Марта Яцушко керує зайняттями з писання писанок.

Фото — Дарка Байко

„News Day" (Лонг Айленд), „Dayly Journal" (Елизабет, Н. Дж.), „The Tablet" (Бруклин, Н.Й.) та інші. Виставка писанок була згадана в кількох календариках і матеріялах для туристів, показана на трьох програмах телебачення.

Майже щодня в будні приходили кляси з американських шкіл учитися писати писанки, було кілька груп дорослих з американських організацій. У суботи і неділі вчилися групи з дорослих і дітей, які реєструвалися індивідуально телефоном.

КУПУЙТЕ КАТАЛОГИ ВИСТАВОК УМ

„Втрачені архітектурні пам'ятки Києва", автор Тит Геврик, ціна 6 дол., поштові видатки: 3-тя кляса дол. 1.50, 1-ша — 2.25.

„Історія української іміґрації в Америці: збереження культурної спадщини", автор Мирон Куропась. Каталог містить велику вступну статтю і 250 ілюстрацій. Ціна дол. 12.50, поштові видатки: 3-тя кляса дол. 1.75, 1-ша дол. 2.75.

При замовленні зазначайте якою мовою бажаєте придбати каталог — українською чи англійською.

Піяністка Лідія Артимів дасть концерт на користь Українського Музею

Видатна американська піяністка українського походження, Лідія Артимів, дасть концерт, прибуток з якого дістане Український Музей. Концерт відбудеться в неділю, 11-го листопада 1984 року, о 7:30 годині вечора в Ню Йорку, Alice Tully Hall, Lincoln Center.

Л. Артимів дістала найвищі нагороди на кількох міжнародних конкурсах піяністів. Виступала як солістка з найкращими симфонічними оркестрами світу. Починаючи з 1975 року, Л. Артимів давала концерти в Европі і Америці.

Музей відкритий від середи до неділі включно від 1-ої до 5-ої год. по полудні.

ВИДАЄ УКРАЇНСЬКИЙ МУЗЕЙ

Редаґує Комісія Преси і Публікацій

Адреса: 203 Second Avenue, New York, N.Y. 10003

Діяльність українців у Бразилії

Вшанували українських матерів у Бразилії

Хто сказав, що число 13 нещасливе? Ось дата 13-го травня. Це був день,присвячений матерям, а зі словом „мати" в'яжеться невідємно поняття любови. В цей день було Богослуження в честь українських матерів, а зокрема українок, що запроторені у концтабори в СССР. Цю спеціяльну Літургію відслужено в церкві Матері Божої Помочі за ініціятивою української молодечої організації КЛЕМ. Правив священик Ілярій Бардаль. У Службі Божій співав церковний хор під проводом Адама Барана.

Під час Богослуження представники КЛЕМ-у Корнелій Шмулик та Мірна Слава Волошин виголосили промови в честь матерів. Наша українська громада, не зважаючи на погану погоду прибула масово на цю відправу. На закінчення Служби Божої члени молодечої організації КЛЕМ роздавали картки для матерів. Слід підкреслити присутність телевізійних репортерів, які фільмували Службу Божу і показували в неділю вночі на телевізії. У церкві були присутні гості з далекого штату Мінаса Жерайс, панство Малинки.

Українська Ніч

З великим успіхом відбулася 12-го травня ц.р. в Оселедку Хліборобського Освітнього Союзу та Українського Бразилійського Клюбу, Українська Ніч — „ніч пирогів", що була зорганізована Жіночою Організацією та організацією молоді КЛЕМ.

У програмі відбувся конкурс писанок, який відбувається щороку в рамках цієї імпрези. По вечері комісія, що складалася з таких осіб: Марія Волошин, Ярослав Волощук, Анна Хома Худзій, Ольга Горачук та Євгенія Мазепа, видавала нагороди учасникам Х конкурсу писанок. Нагороди отримали: Ніканор Баран та Юліяна Бащин; Ольга Костин та Ігор Баран, Лариса Федосенко. Категорія креативности — Юліяна Бащин; спеціяльна нагорода — Мара Клемчук; комбінація кольорів — Ніканор Баран, нагорода за оригінальність (трипільської культури) — Володимир Ромиро та Таня Клочак; в категорії початківців — Марсія Клемчук, Сільмара Павлузик, Марія Дубецька та Лукресія Карвальо; креативности — Росіклер Кейроз; спеціяльну нагороду — Юрко Баран та Сандра Оріговська. Велике число членів ХОС-у брали участь у цій українській „ночі пирогів"; панство Малинки прибули на цю вечерю з далекого штату Мінаса Жерайс. Баль тривав до півночі в дружній атмосфері.

Виставка українських писанок

Заходом Жіночої Організації при Хліборобсько-Освітньому Союзі та Українського Бразилійського Клюбу була влаштована виставка українських писанок, яка пройшла з великим успіхом. Українська і бразилійська публіка оглядала з великим зацікавленням роботи наших мистців. З виставлених писанок, дуже оригінальна і високомистецька була писанка Тетяни Бащин. Також була писанка трипільської культури, яку написав юнак Володимир Ромеро. Всього було 26 писанок, що їх написали наші артисти. Писанки були дуже гарні і кожна з них в інших кольорах з сучасними взорами.

Бразилійська преса подала прихильні репортажі про виставку, а також її показано на телевізійному руслі ч. 12. Членкиням Жіночої Організації треба висловити наші признання і пошану за таку гарну виставку.

З великим успіхом відбулося у Курітібі, в міській публічній бібліотеці штату Парани, виставка українських писанок мисткині Анни Хоми Худзій, яка хоч третього українського покоління, але добре володіє українською мовою. Вона одна з найкращих мисткинь писанок української громади в Бразилії і національно дуже свідома. Цьогорічна виставка була дуже вдала і мала великий успіх. Було багато відвідувачів, всі були захоплені прекрасними писанками. Також про цю виставку згадувалось у бразилійській пресі.

Члени Української Фолкльорної Групи та члени КЛЕМ-у; в першому ряді (направо) Антін Верць, Корнелій Шмулик, Конрад Мартенюк, Ніканор Баран; в другому ряді (направо): Петро Білоніцький мол., Жерсон Костин, Адольф Іванків, Ігор Баран, Гловіс Корвалько, Павло Сандога.

КЛЕМ привітав Гаврила Скальського

Восьмого квітня ц.р. з ініціятиви КЛЕМ-у було влаштовано обід у честь нашого ювілята, якому сповнилося 80 років. Г. Скальський працює для нашого товариства вже чвертьстоліття, не зважаючи на свій похилий вік. Він виконує обов'язки „інкасотора" (збірщика грошей) при Союзі. Ми, молоді, мусимо взяти приклад у Г. Скальського, як ми маємо працювати й виконувати наші громадські обов'язки. Молодь приготувала смачний обід, в якому взяли участь велика кількість наших членів. Під час обіду голова ХОС-у Ілярій Безручка та молодий юнак Лавро Прийма, голова КЛЕМ-у, привітали шановного ювілята. Приятелі, що прийшли вшанувати Г. Скальського, вручили йому подарунки. Обід пройшов у дружній атмосфері а присутні бажали ювілятові многоліття і здоров'я, щоб дочекатися вільної і незалежної України.

Корнелій Шмулик

Ветерани вшанували пам'ять Григорія Китастого

Недавно з Божої Волі відійшов у вічність великий чоловік, сл. п. маестро Григорій Китастий, славний композитор і дириґент, а перш за все—великий український патріот, якому визволення України було близьке його серцю. Колишні вояки Другої Дивізії Української Національної Армії з великим смутком 14-го квітня 1984 року відпровадили його в Бавнд Бруку на вічний спочинок.

Маестро Г. Китастий був давнім другом вояків 2-ої Дивізії УНА, бо ще з 1945 року, коли творилася Українська Національна Армія, а точніше кажучи, коли складала свою вояцьку присягу на вірність не чужим, але на вірність українському народові новостворена переформована з протипанцирної бриґади „Вільна Україна", 2-га Дивізія Української Національної Армії. Генерал-полковник Павло Шандрук, головнокомандуючий УНА у своїй знаменній промові до новозаприсяжених вояків 2-ої Дивізії УНА сказав: „Вам припала честь перед дружніми нам народами заманіфестувати себе першим з'єднанням Української Національної Армії, що складає присягу нашому національному бойовому праporові".

Свідками цієї події були всі члени Капелі Бандуристів на чолі зі своїм улюбленим маестром Григорієм Китастим. З тих часів почалася дружба славного дириґента Г. Китастого з вояками 2-ої Дивізії УНА.

Коли створено Об'єднання колишніх Вояків 2-ої Дивізії УНА, маестро Г. Китастий став його почесним членом. У своєму спомині про цю першу зустріч з вояками 2-ої Дивізії УНА він писав: „Це було в Німеччині, коли в березні 1945 року 2-га Дивізія УНА приймала присягу. Був погожий, тихий ранок. Серед лісу на зеленій площі виструнчилися полки. Ранкове сонце косяком відбивалося на шоломах і на зброї. Обличчя вояків одне до одного подібні, стоять пліч-о-пліч, немов брати. Ранкову тишу несподівано сколихнуло грімкоголосне „Слава Україні", понеслось луною понад лісом, і десь у небі завмерло. Це 2-га Дивізія УНА привітала прибулого командуючого Українською Національною Армією генерала Павла Шандрука".

„Після інспекції прапороносці з прапорами стали навколо престолу до Служби Божої, котру відправив о. Федір Білецький. Бандуристи своїм співом звеличили ту надзвичайну вояцьку Службу Божу. А коли стихли слова останньої молитви „Боже Великий Єдиний", о. Ф. Білецький почав читати, речення за реченням, присягу вояків 2-ої Дивізії УНА на вірність українському народові. Вояки повторювали урочисто заздалегідь вивчені слова присяги, підходили до престолу, цілували хрест, Євангелію і кінчик українського національного прапору. З кожних грудей неслося: „Присягаю!". І коли мені сказали, що до присяги підійшов батько з кількома синами, десь з миргородщини, я в своїй душі теж прийняв мою власну присягу, що буду в піснях оспівувати наших героїв, подвиги українського війська".

„Після спільного обіду, з вояками 2-ої Дивізії, Капеля бандуристів надхненно співала свою програму для вояцтва і старшин. Пригадую, що в програмі був включний „Марш Україна". Полковникові Петрові Дяченкові, командирові цієї Дивізії сподобався дуже цей марш і він звернувся з проханням, щоб його співала ціла Дивізія. Ми підхопили цю думку, бандуристи розійшлися по сотням навчати вояків і на диво, того ж дня, Дивізія робила дефіляду співаючи „Марш Україна".

Ці уривки зі спогаду сл. п. маестра Григорія Китастого передаємо з архівних матеріялів Об'єднання колишніх Вояків 2-ої Дивізії УНА, бо в них він передав свої глибокі патріотичні почування. Хочемо додати також про маловідомий факт, що Капеля Бандуристів мала негайно після описаної присяги повертатися в Німеччину до Берліну, де німці мали рішення Капелю розв'язати а бандуристів вислати на різні роботи. Довідавшись про це головнокомандуючий УНА ген. Павло Шандрук негайно дав доручення начальникові Генерального Штабу УНА, ген. Аркадієві Валійському видати Капелі військовий наказ виїхати на Захід, куди вона і виїхала щасливо. Німці, дізнавшись про це, не хотіли входити в конфлікт з Генеральним Штабом УНА і не робили вже жодних труднощів.

Колишні вояки 2-ої Дивізії УНА вшанували пам'ять свого незабутнього приятеля і почесного члена їхнього Об'єднання. В неділю, 29-го травня ц. р. в українській православній церкві Св. Тройці в Ірвінгтоні, Н. Дж., на прохання вояків, згуртованих в Об'єднанні к. Вояків 2-ої Дивізії УНА, о. Сергій Непріль після Служби Божої відправив Панахиду за спокій душі сл. п. маестра Григорія Китастого, а опісля виголосив патріотичну промову, не поминаючи згадати про заслуги Покійного і на українському музичному полі.

Під час Панахиди врочисто співав парафіяльний хор церкви Св. Тройці під керівництвом Дмитра Олійника. На почесній стійці під час Панахиди стояли зі своїми прапорами члени Об'єднання к. Вояків 2-ої Дивізії УНА і члени Вільного Козацтва.

Після Панахиди на заклик о. пароха всі присутні перейшли до церковної залі де голова Парафіяльної ради Борис Процик представив присутнім голову Об'єднання к. Вояків 2-ої Дивізії УНА майора Володимира Гладича, який виголосив промову про покійного маестра, а також відчитав спогад, написаний покійним про події з часу Другої світової війни. Потім керівник хору разом з хористами і зібраною публікою врочисто проспівали „Видиш, брате мій". Після цього пані з Сестрицтва церкви Св. Тройці частували присутніх печивом і кавою.

Н. Н.

Члени Об'єднання к. Вояків 2-ої Дивізії Української Національної Армії зі своїми прапорами над свіжою могилою свого почесного члена маестра Григорія Китастого.

Пам'яті о. Миколи і Ольги Ілевичів

В житті одиниць, родин, — подібно, зрештою, як і в житті збірнот, — бувають події, які заслуговують на особливу увагу. Іноді буває і так, що події особистого, чи родинного характеру набирають загального значення. Це, між іншим, можна сказати про посвячення пам'ятника на могилі бл.п. о. Миколая Ілевича і його дружини бл.п. Ольги, які спочивають на цвинтарі Святого Хреста в місті Лакавана біля Баффало, що відбулося у неділю, 3-го червня ц.р.

Акт посвячення був тільки частиною врочистости, яка відбулася того дня. На цілість торжества складалися ще Свята Літургія в наміренні бл.п. о. Миколи Ілевича і добродійки Ольги перед посвяченням і поминальний обід після посвячення.

Св. Літургію в церкві св. Миколая в Баффало відслужили о. д-р Павло Івахів, парох церкви, о. Олександер Богун Кенез, сотрудник о. Іван Мак, парох церкви св. Василія Великого в м. Лянкестері і о. Богдан Останович з Торонто, а колись парох української католицької церкви в Лакавані.

Після Служби Божої учасники поїхали на цвинтар, де відбулося посвячення, що його довершили, крім вищезгаданих священиків, ще й о. Дмитро Лаптута, парох церкви св. Івана Хрестителя в Баффало — Блек Рак. Під час Служби Божої і посвячення співав церковний хор під диригентурою Михайла Проценка.

Пам'ятник — результат старань Теодосії і Михайла Депутатів (дочки й зятя).

Поминальний обід відбувся в залі церкви св. Миколая. Під час обіду рід Ілевичів репрезентував внук о. Миколи й добродійки Ольги, Зенон Депутат. Він керував перебігом обіду і прикінці склав учасникам подяку за вияв пошани до бл.п. о. Миколи й добродійки Ольги. В часі обіду промовляв о. митрат д-р П. Івахів, о. Б. Останович (по-українськи), о. Д. Латута (по-англійськи). Всі вони поділилися спогадами про о. Миколу і добродійку Ольгу, при чому звернули спеціяльну увагу на їхню гуманність, на їх жертвенну працю для добра парафіян. Отець Б. Останович подав ще кілька фактів із життя о. М. Ілевича. Отець О. Богун Кенез, який не знав о. Ілевича, обмежився до кількох речень. Від мирян промовляв д-р Михайло Лоза. Говорив він в дусі одного послання св. апостола Павла.

При кінці свого слова д-р М. Лоза звернув увагу на те, що перед Першою світовою війною і після неї багато наших селян покидали рідні землі і вдавалися за море шукати кращих умовин життя. У о. Ілевича був звичай виряжати таких парафіян-еміґрантів з Богом, відправляти на їх інтенцію Богослуження і благословити їх на далеку, незнану дорогу. Згадуючи про цей факт, д-р Лоза нав'язав до виступу проф. Степанії Чушак, яка по-мистецьки, з чуттям продеклямувала вірш Богдана Лепкого „В світ за очі". В цьому вірші поет власне й змалював картину покидання рідної землі одною бідною селянською родиною.

Обід розпочато й закінчено молитвою.

• • •

З нагоди посвячення пам'ятника на могилі бл.п. о. Миколи і його дружини Ольги подамо декілька фактів з їхнього життя, що спираються головно на автобіографії о. Миколи.

Отець М.Ілевич народився 17-го грудня 1886 року в с. Грабківці, Зборівського повіту, де його батько був священиком. Мати о. Миколи Емілія походила з роду Авдиковичів. Початкову освіту майбутній отець здобув частинно шляхом приватного навчання, частинно в початковій школі в Грабківцях, а третю і четверту клясу початкової школи закінчив в Золочеві. Там же закінчив і першу клясу гімназії. Продовжував гімназійне навчання у Тернополі, де й склав іспит зрілости (матуру) в 1905 році. В 1905-1909 роках навчався теології у Львова. Після закінченні студій в 1909 році одружився з Ольгою Касіцькою, дочкою українського католицького пароха в Ковалівці, повіт Бучач.

Св. Тайну Священства питомець Микола Ілевич одержав з рук Львівського Митрополита Андрея Шептицького 30 січня 1910 року. Після висвячення сповняв обов'язки сотрудника в кількох парафіях (по черзі),а саме: в Пізнанці Гнилій, повіт Скалат, в Отиневичах, біля Ходорова, повіт Бібрка, у Вишнівцях, повіт Тернопіль, в Золотниках, повіт Підгайці. По чотирьох роках сотрудництва став парохом в Соколові, повіт Підгайці (1914-1922), згодом у Голгочах, того ж повіту. В 1930 році перенісся до Станиславівської дієцезії, до с. Підлуже біля Станиславова і душпастирював там до 15-го березня 1944 року, тобто, до виїзду з родиною на еміграцію за дозволом духовної влади, єпископа Григорія Хомишина. У о.Миколи і його дружини було п'ятеро дочок і син Роман, який не мав змоги виїхати перед большевиками, попав в 1946 році їм в руки, був запроторений на Сибір, де й загинув. Дочки виїхали з батьками. З них дві уже покійні — Степанія, замужня Гаврилюк, і Анна, замужня Дерлиця. У живих залишилися Теодозія Депутат, Марія Княгиницька і Ярослава Божемська.

Виїхавши з Підлужа, родина Ілевичів перебувала до серпня 1944 року на Лемківщині, де о. Микола одержав становище сотрудника в парафії Вірхомля, повіт Мушина, потім він був змушений з родиною податися на Словаччину, шукати безпечнішого місця перед большевицькою навалою. На запрошення єпископа Павла Гойдича о. Микола Ілевич прибув з кількома ще священиками до Пряшева, де затримався приблизно один місяць. Дальші несприятливі воєнні події заставили родину Ілевичів покинути Пряшів і переїхати до Відня де в 24-ій окрузі (Ґунтрансдорф) о. Ілевич був душпастирем для втікачів-українців. В лютому 1945 року переїхав до Баварії, до Покінг, де працював спочатку як помічник о. д-ра Мелетія Соловія, а згодом був призначений Апостольською Візитатурою в Мюнхені душпастирем для українських робітників, що працювали у німецьких хліборобів в тій околиці, і для українських втікачів. Ці обов'язки сповняв до січня 1946 року. Дальші етапи душпастирської праці о. Ілевича такі: Кірхзесон, біля Мюнхену, табір Варнер-Касерне в Мюнхені. Живучи у цьому таборі, о. Ілевич опікувався українцями-втікачами, які жили у таборі Luitpoldkserne в Мюнхені, а також і тими, що мешкали приватно в тій околиці. Для них відправляв Богослужения в римо-католицькій церкві св. Варвари.

При кінці квітня 1950 року о. Ілевич з дружиною виїхав до ЗСА й прибув до Ню Йорку 8-го травня. Поки перейшов на емеритуру, трудився ще як сотрудник в таких місцевостях: Кайзер, Монт Кармель, Скрентон, Па. В лютому 1956 року приїхав до Баффало, де замешкав як емерит. Аж до своєї смерти, яка наступила 31-го березня 1972 року, він був зв'язаний з парафією св. Миколая, для якої виконував доручені йому обов'язки. 31-го січня 1960 року парафія відзначила золотий ювілей його священства торжественною Службою Божою, а згодом бенкетом. Парохом церкви св. Миколая в Баффало був тоді о. Николай Вояковський. Парафія була готова відзначити і 60-ліття священства, але о. Ілевич попрохав, щоб цього не робити з огляду на його похилий вік.

Отець Микола обрав Баффало місцем свого перебування в часі емеритури, бо в цьому місті жили дві його дочки Теодозія Депутат і Степанія Гаврилюк.

• • •

Отця Ілевича і його дружини Ольги не знав я перед їхнім приїздом до Баффало. Але 12 років перебування з ними тут дали мені підставу дати їм свою власну оцінку. Отець М. Ілевич визначався, перш за все, високою особистою культурою, інтеліґенцією, солідністю у виконуванні обов'язків, добротою і справедливістю. Яким він був як священик, як громадянин, таким він був і в родинному житті.

Дружина о. Ілевича Ольга була його постійною помічницею. Отець Микола й добродійка Ольга піддержували одне одного не тільки у родинному житті, у виконуванні родинних обов'язків, але й доповняли себе у суспільній праці. А тієї праці, як мені відомо з оповідань дочки Теодозії Депутат, було у них за некороткий вік чимало. Обидвоє вони дбали про піднесення освітнього, культурного й економічного рівня своїх парафіян в Україні. Організували хори, драматичні гуртки, влаштовували імпрези. Добродійка Ольга була ще в додатку своєрідною медсестрою для парафіян і давала їм першу медичну допомогу. Своєю відданою працею о. Микола і його дружина повністю заслужили собі на те, щоб пам'ять про них зберігалася з роду в рід.

Михайло Лоза

Пам'ятник на могилі о. Миколи і його дружини Ольги Ілевичів.

Президія Об'єднання Українських Письменників „Слово"

вітає

літературного критика

Юрія Васильовича Стефаника

довголітнього Члена Президії ОУП „Слово", Голову Об'єднання Українських Письменників „Слово" в Канаді і Редактора літературного збірника „Слово"

з Його славним 75-річчям і бажає Йому в день народження многоліття і дальших творчих сил у відданій праці для української літератури.

За Президію ОУП „Слово":

ГРИГОРІЙ КОСТЮК — *Почесний голова*

ОСТАП ТАРНАВСЬКИЙ — *Голова*

УЛЯНА ЛЮБОВИЧ-СТАРОСОЛЬСЬКА — *Фінансовий секретар*

24 липня 1984

В 50-ЛІТТЯ ЖАХЛИВОЇ ТРАГЕДІЇ УКРАЇНСЬКОГО НАРОДУ

СПИСОК ч. 15/84

$2,000 — Пріся Пікас Витвицька.
$1,000 — Юрій і Перль Дент.
$800 — Т-во Прихильників ОДУМ-у, Дітройт, Миш.
$650 — Інж. Богдан і Наталія Петріни.
По $500 — Йосиф і Стефанія Порайки, Український Комітет Міннесоти.
$325 — Комітет для вшанування жертв насильного голоду в Україні — в Ґлен Спей, Н. Й.
$250 — 94-ий Відділ УНСоюзу, Дітройт, Миш.
$200 — Хор церкви св. Покрови, Дітройт, Миш.
По $100 — Інж. Роман і д-р Марія Балтаровичі, мґр. Надія і Степан Гробельські, Марія Єфремов, К. Кутко, Софія Незд, Ярема Попель, д-р М. Снилик, УНСоюз — Відділ 327 „Запорізька Січ", Гемстед, Андрій Яріш.
По $50 — о. Павло Ґреськів, Ю. і Н. Зелені з дітьми, Євген Івах, Софія Кічоровська, Михайло Майорчак, Дамян Олексишак, Галина і Степан Паньків.
$45 — Анна Ліськевич.
$43.46 — Володимир Нетреба.
По $40 — Тарас Козбур, інж. Олександер і Анна Пришляки.
$31 — ІСПІ — Дослідчий Департамент.
По $30 — М. Боднар, С. Попадюк, Євген Турянський.
По $25 — Олександер Атановський, д-р Роман Барановський, ред. Лідія Бурачинська, Л. і О. Вандзура, Д. Грушецький, Василь Кичун, С. і Л. Колуччі, Василь Косогор, Л. Ліськевич, Уляна Ліськевич, П. Луців і А. МкКоннель, А. І. Муденбау-Попадюк, Ярослава Салик, Володимир і Стефанія Сташин, Стефанія і Стефан Фал.
По $20 — Я. і Н. Брик, Михайло Гарасимів, Ю. Гринчишин, П. і М. Домченко, Р. і І. Зелені, Н. і А. Курилів, І. Огаренко, М. Попадюк, Павло і Надія Слободян, Н. Яворська.
По $15 — Петро Ґула, Орест і Оксана Кузьми.
$13 — П-ні Браґаґнольо з синами.
По $10 — Юрій Артюшенко, Катерина Баран, Анна Білинська, Євген Борейко, С. і Т. Винниченко, В. і І. Воловчук, К. Гульчій, Л. і О. Еліяшевські, Орест і Оксана Клюфас, З. Литвинишин, М. Личин, Дж. Оніек, Г. Рикетс, Марія Робак, Андрій і Зірка Рудики, Володимир і Євгенія Саляк, М. Семчишин, Ірена Скочдополь, Роман і Анна Сокольські, Євген і Ольга Филиповичі, Іван і Каролина Чубан.
І 2 менші на суму — **$10**.

Щиро дякуємо! Продовження про пожертви друкуватиметься в наступних списках. Ввічливо просимо слати грошові датки на адресу:

Harvard University
UKRAINIAN STUDIES FUND
1583 Massachusetts Avenue • Cambridge, Mass. 02138

УДР ПРО СКВУ

У зв'язку із ІУ Світовим Конгресом Вільних Українців, що відбувся в грудні 1983 року, УДР подає під розвагу української громади такі свої міркування:

1. Від початку свого існування СКВУ був тереном боротьби за впливи в ньому між українськими політичними партіями.

2. Ані одна з них не запропонувала СКВУ якоїсь творчої програми в найважливіших ділянках громадського життя, таких як шкільництво, наука, культура, мистецтво, виховання, економіка, суспільна опіка і т. д. Боротьба між ними велася передусім за засоби, а не за програми, а якщо й за програми, то за партійні, а не за громадські. І саме тому СКВУ від початку свого існування дотепер не виконав таких завдань, яких від нього очікувала українська спільнота за кордоном і український народ в Україні.

3. Найбільшим успіхом ІУ СКВУ є вибір на построзидента людини з широким горизонтом громадської думки. Основне завдання Петра Саварина і усього проводу СКВУ полягає не в тому, щоб замирювати партії, а в тому, щоб відділити від них СКВУ та зблизитися до тих організацій, які є його членами. Іншими словами, СКВУ має повернутися лицем до української культури, науки, виховання, шкільництва, суспільної опіки, зв'язків із зовнішним світом і т. д.

4. Такий зворот не означає і не може означати бойкоту людей, які є в політичних партіях. Це була б помилка. З ними треба співпрацювати, але лише так довго, як довго вони на форумі СКВУ і з рамени СКВУ не використовують СКВУ для партійних цілей. Або інакше: партійні лідери і діячі є так довго побажані в СКВУ і коло СКВУ, як довго вони там працюють для здійснення його громадської програми, а не програми їхніх партій.

5. Головним завданням проводу СКВУ є координувати і репрезентувати. Координувати виконувану працю його членами-організаціями та репрезентувати їх всіх перед зовнішнім світом та міжнародними організаціями громадського типу, такими як: ЮНЕСКО, міжнародні конгреси, з'їзди, конвенції тощо.

6. У політичних справах СКВУ може виступити тільки в тих випадках, коли йдеться про оборону ідей самостійности і соборности української нації і її державности.

За Український Демократичний Рух

Роман Ільницький
почесний голова

Михайло Воскобійник
голова Ради УДР

Степан Процик
голова Управи

Іван Хомуляк
секретар

Адепт Летунської Академії О. Попович

Вже від молодих літ багато людей ставить собі певну ціль у житті, що її хоче осягнути. В дуже молодому віці хочеться бути кимсь, що імпонує, або, в розумінні молодої особи, виявляє силу, має авторитет.

Навчаючись у школі, бажання осягнути намічену мету кристалізується поступово з кожним черговим роком навчання.

Кожного року преса в ЗСА в місяцях травні й червні відзначає схолястичні успіхи молоді. Українська преса також подає до відома українській громаді про осяги української молоді.

Олександер Попович

З приємністю хочемо відзначити великі успіхи пластуна юнака Олександра Поповича, сина д-ра Петра й Ірени, який закінчив середню школу в Елмвуд Парку, біля Чикаґо, в стейті Іллиной, як валедекторіян кляси, який був також віцепрезидентом кляси. Випала йому почесть попрощати від імени всіх ґрадуантів школу, учителів, подякувати їм за їхню працю, батькам подякувати за опіку, а всім абсольвентам побажати всього найкращого на дальшу життєву мандрівку. Цієї почести Олександер, як єдиний українець у клясі, добився своїм схолястичним успіхом.

Переглядаючи копії різних програм святкувань, грамот і відзначень, бачимо що Олександер був фіналістом у спеціяльному науковому конкурсі, спонзорованому індустріяльним музеєм в Чикаґо, був віцепрезидентом кляси, членом Національного Почесного Товариства, одержав гарні ґратуляції зі шкільного дистрикту ч. 401 за осягнення почести бути валедекторіяном; Іллинойська стипендійна комісія повідомила спеціяльною грамотою, що він заквалiфікував себе до одержання стипендій; окрему грамоту подяки одержав від американської асоціяції учителів фізики як визначний студент року у фізиці, почесну грамоту від стейтової комісії стипендій за підписом губернатора Томпсона, президентську грамоту за підписом президента Р. Реґена за визначні академічні досягнення.

У виказі школи, що в ньому зазначені осяги поодиноких ґрадуантів, подибуємо і прізвище Олександра, що за час навчання мав 3,3 відсотка—найвищий рівень навчання; осягнув друге місце в секції англійської мови, перше місце у відділі математики.

Як це буває в ЗСА, вже на початку четвертого, останнього року навчання в середній школі, різні університети запрошують до них на навчання із запевненням стипендій для здібних учнів. Олександер Попович одержав дуже багато пропозицій від престижевих університетів.

Вже від першого року навчання в середній школі Олександер цікавився найновішими технічними здобутками; на компюторі, що його одержав від батьків в дарунок, випрацьовував різні програми, скомплектував також велику технічну бібліотеку, яка змістом перевищала програму навчання середньої школи. При кінці 1983 року повідомив батьків, що, хоч йому подобається багато університетів, він буде старатися про прийняття до Летунської Академії в Колорадо Спрінґ. Нелегко до неї дістатися, вимоги як схолястичні, так і під оглядом характеру й здоров'я є дуже великі, а крім цього, як це є в звичаї всіх військових академій, кандидата мусить поручити хтось із конґресменів чи сенаторів—кандидатів є завжди дуже багато.

Конґресмен Д. Ростенковський з 8-го конґресового дистрикту прихильно прийняв прохання Олександра, написав відповідну рекомендацію до школи і, на велику радість Олександра, прийшла відповідь, що він є одним із небагатьох з Іллиной, які прийняті до Академії. Олександер здає собі справу зі всіх труднощів, та загартований в минулому поборювати перешкоди, вірить, що й тепер доб'ється успіхів і дійде до наміченої цілі.

У своїй промові до 230 ґрадуантів Олександер сказав, що: „ми можемо дивитися в минуле за дороговказами на майбутнє... це є майбутнє, що до нього ми прямуємо..., людина, яка нічим не рискує, нічого не робить, нічого не має і нічим не буде. Тільки людина, яка поривається на риск, є вільною..." Його слова випливали з душі, спиралися на дороговказах виховників, батьків і на власних міркуваннях. „Наука-це нескінчений процес..., а щоб використати вповні наше життя, ми мусимо прямувати до намічених ідеалів, хоч ті ідеали, як зоряні дороговкази для старинних моряків, не можна осягнути, все ж таки—ми прямуємо до них".

Закінчив він свою програву подякою як для вчителів, так і для батьків за все те, що вони, ґрадуанти, одержали за час навчання. Звертаючись до ґрадуантів, сказав: „прощаю вас сьогодні, але й вітаю на порозі майбутнього".

Промову приняли всі присутні ґрадуанти, вчителі, батьки і гості рясними оплесками.

Місцева преса в Елмвуд Парку присвятила також і свої сторінки визначним випускникам школи, згадуючи кількакратно Олександра Поповича.

Успіхами сина радіють батьки—д-р Петро і мґр Ірина, сестри, пластуни станиці Чикаґо, друзі й знайомі.

Олександер успішно закінчив Школу Українознавства, був у тенісовій дружині школи, а також членом симфонічної оркестри.

Молодому адептові Летунської Академії—наші найщиріші побажання якнайкращих успіхів на його життєвому шляху.

Ціла родина Поповичів є членами УНСоюзу.

Орест Корчак-Городиський

В ПЕРШУ ДУЖЕ СУМНУ І БОЛЮЧУ РІЧНИЦЮ СМЕРТИ
нашого Найдорожчого, ніколи Незабутнього
МУЖА, ТАТА, ДІДУСЯ І ПРАДІДУСЯ

бл. п.

ІВАНА БІШКО

будуть відправлені

ЗАУПОКІЙНІ СЛУЖБИ БОЖІ і ПАНАХИДА

дня 24-го липня 1984 року

в Church of the Annunciation of the B.C.M **в** Fresh Meadow, N.Y.
і в церкві св. Царя Христа в Bath, N.Y.

Просимо Рідних, Друзів і Знайомих про згадку в своїх молитвах за спокій душі Покійного.

Дружина — МАРІЯ БІШКО з Родиною

У ДЕСЯТІ БОЛЮЧІ РОКОВИНИ ВІДХОДУ У ВІЧНІСТЬ
мого Незабутнього МУЖА

св. п.
письменника

ЗОСИМА ІВАНОВИЧА ДОНЧУКА

буде відправлена

П А Н А Х И Д А

у четвер, 2-го серпня 1984, о год. 10-ій ранку
на могилі Покійного
на українському православному цвинтарі
св. Андрія в С. Бавнд Бруку, Н. Дж.

Прошу ласкаво Друзів, Читачів творів Покійного письменника пом'янути Його у своїх молитвах.

ЛАРИСА ДОНЧУК

ПОДЯКА

Із волі Всевишнього 7-го липня ц. р. відійшла у Вічність
Найдорожча ДРУЖИНА мого життя

св. п.

ЕМІЛІЯ КВАСНИЦЬКА

У неділю, 8-го липня в похоронному заведенні відправлено Панахиду, а в понеділок, 9-го липня громада Українського Села в Апопці на Фльориді відпровадила Тлінні Останки на місце Вічного Спочинку.

Я особисто від себе складаю найщирішу подяку Всім за їхні співчуття, квіти і участь в Панахиді і Похоронній Богослужбі. В першу чергу дякую о. Назаревичеві за відправлення Богослужень, а також Остапові Забиткові і Степанові Ковальчукові і всім другим за їхній спів в цих обрядових Богослужбах. Дякую шістьом особам, а це: Іванові Баланецькому, Ст. Нанашкові, Теодорові Боднарчукові, Матвієві Мелешкові, Романові Сидулякові і Василеві Кравчукові, які супроводжали домовину спочилої з Церкви до дороги у Вічність, що створювало зворушливий стан.

Дякую пані Розалії Ковальчук-Генд за її прощальне слово на Панахиді, в якому вона висловила дуже приємну згадку про спочилу Емілію, з якою вона дружила, часто відвідувала її, достарчала їй літературу і багато труду докладала в часі похорону. Дякую Паніматці Іванні Назаревич за її благородну всесторонню опіку під час і після похорону. Дякую пані Анні Кравчук за приготовання перекуски на тризну разом із Розалією Генд. Дякую також всім Тим, що прибули з-поза Апопки, як Володимир Юзвяк, Ст. Нанашко й інші. Дякую Усім за теплі слова розради для мене, жалем і горем прибитому. Дякую також за щирі співчуття від Товариства Об'єднання Українців ім. св. Володимира, а п. В. Ковалеві за фотографування похоронного обряду.

Ще раз дякую всім Тим, що прибули віддати останню шану Покійній і прошу Всевишнього, щоб винагородив усіх Вас своїми ласками за Ваші добрі серця.

ТЕОДОР КВАСНИЦЬКИЙ

✝

Ділимося сумною вісткою з Рідними, Приятелями і Знайомими, що по довгій і тяжкій недузі
21-го липня 1984 р.
упокоївся в Бозі

бл. п.

МИРОН БІЛИНСЬКИЙ

артист маляр

народжений 7-го квітня 1914 р. в Янчині, Україна.

ПАНАХИДА у понеділок, 23-го липня 1984 р. о год. 7:30 веч. в похоронному заведенні Томас М. Квін, 35-20 Бродвей в Асторії, Н.Й.
СЛУЖБА БОЖА у вівторок, 24-го липня о год. 9:15 рано в Українській Католицькій Церкві Чесного Хреста 31-12 30 вул. в Лонґ Айленд Сіті, Н.Й., а опісля
ПОХОРОН на український православний цвинтар св. Андрія в Савт Бавнд Бруку, Н.Дж.

Горем прибиті

дружина — ІРИНА
сини — ЮРІЙ з дружиною ПЕННІ
АНДРІЙ з дружиною АНЕЮ
внук — ТОМКО
ближча і дальша родина в Україні, Америці, Арґентині і Канаді.

ПОМИНАЛЬНЕ БОГОСЛУЖЕННЯ
ЗА ДУШІ

бл. п.

ДАРІЇ з ШУХЕВИЧІВ

і бл. п.

ВОЛОДИМИРА СТАРОСОЛЬСЬКИХ

які загинули у Сибірі
буде відправлене

28-го липня 1984 р., о год. 10-ій ранку
в церкві св. Івана Хрестителя, Гантер, Н. Й.

Свояків, Друзів і Знайомих повідомляють

ДІТИ і ВНУКИ з родиною та ПРАВНУКИ

✝

У ДЕВ'ЯТІ С ІНІ РОКОВИНИ НЕВІДЖАЛУВАНОЇ ВТРАТИ
нашого Незабутнього

бл. п. д-ра

Михайла Сосновського

25-го липня 1984 року будуть відправлені

ЗАУПОКІЙНІ СВЯТІ ЛІТУРГІЇ

в Торонто, в церкві св. Михаїла;
в Нюарку, в церкві св. Івана Хрестителя;
в Бавнд Бруку, в Церкві-Пам'ятнику;
в Римі, в обителі Отців Студитів.

ДРУЖИНА і РОДИНА

„Ольжичівка"

(Закінчення зі стор. 2)

„Ольжичівки" можна було б закінчити. Перша і друга „рунда", як написано вище, відбулася з більшим чи меншим успіхом — моральним і матеріяльним для ОДВУ та вдоволенням і заохотою до участі у чергових імпрезах на „Ольжичівці" для учасників. Третя й остання „рунда" (як каже д-р Л. Рудницький) — вже поза наміченою програмою продовжувалася як для кого: для одних у „барі", де в товаристві милих пань і говірливих панів проводились розмови („без політики!") до пізньої ночі, для інших — запряганням коней і поворотом у „свояси", для третіх — відвідинами сусідів і знайомих, що тут, таки як і довкола Союзівки й „Верховини", побудувавши свої дачі, проживають тихим, спокійним і зажиточним життям. До першої й третьої категорії й я належав.

На запрошення о. Богдана Левицького і його брата бандуриста Романа Левицького, побував я в багатій та гостинній хаті о. Богдана, побудованій за власними плянами оподалік „Ольжичівки", де в приємному товаристві дружини („паніматки") о. Богдана-Софії і запрошених гостей ми й не зчулися як треба було повертатися на вечерю до „Наталки", а там, після вечері дальше продовжувати „засідання" на вільному-повітрі і в ...„барі", де мій сусід і старий друзяка з Філядельфії Петро Ґенгало був „ведучим програмою" і „координатором плетення 'ландронів", доки його приятель і „шофер" — д-р Петро Стерчо, не посадив біля себе, при керівниці свого автомобіля й не повіз його до Філядельфії.

Переночувавши у вигідних апартаментах „Наталки", що їх для мене й моєї дружини Галини зарання підготовив симпатяга Володимир Зуляк, на черговий день, у понеділок, 8-го серпня, після сніданку й мені дорога постелилась у „своясиʺ... Залишивши мою „Хельцю" на тритижневий відпочинок на „Ольжичівці" і звільнивши її таким робом від „домашніх зайнять" у рідній хаті, у гарячий і вологий день, серед густого „трефіку" і ще завжди ремонтованим пенсильванійським тирнпайком (північною відногою), а там „Рузвелт Булевардом" і 95-ою, добрив я до річки Делавару й моєї хижі, де мене вже ждали „домашні зайняття": кошення трави в „бек ярді", підливання квітів у городі й у вазонках, що їх наказувала мені „Хельця" доглядати „як ока в голові", зрощування водою яринного городчику з помідорами, огірками та... що найгірше, кухня у власному заряді і здорове прохарчування, що мені, старому пластунові, все таки доводиться не легко виконувати!

Оце вже другий тиждень сиджу у моєму городі під бальдахином, слухаючи клясичної музики з радіоприймача, заживаю самітним життям „солом'яного вдівця" й вистукую на машинці цей незрячий репортаж. А чи він вам, шановні читачі, сподобався, це вже від вас залежить! 25-ліття „Ольжичівки" за нами! З нетерпеливістю дожидатимемо чергових ювілеїв! А покищо це станеться, готуймося до чергових виступів на „Верховині", Союзівці, „Сумівці" і на інших „клаптиках України" — доки Господь Бог дозволив нам віку!

Згадуючи добру людину

(В першу річницю смерти бл.п. Івана Бішка)

Дня 24-го липня 1983 року помер на 82 році життя Іван Бішко. Він був життєрадісною людиною, фізично сильний і, як пише його дружина, здоровий як дуб. Але у відповідний час покликав його до себе Всемогутній Бог.

Родився Іван Бішко в селі Туринці, Жовківського повіту в Західній Україні. Часи були важкі в поневоленій поляками Галичині. Іван мусів залишити батьківщину; в 1927 році виїхав до ЗСА, до рідної сестри Анастазії та шваґра Николи Забитковських, які жили в Трентоні, Н. Дж. Але тут не пощастило знайти праці, тож виїхав він до Ню Йорку і поселився в північному Брукліні, біля односельчан Лущинських. Знайшов працю, з якої був задоволений, тож працював довгий час, даючи повне забезпечення своїй родині.

Одружився в 1930 році з Марією Троць і було в них двої діток: Оля і Мирон. І прожили Бішки в щасливому подружньому житті 53 роки.

Дбали про своїх дітей, дали їм можливість здобути освіту та стати професіоналістами. Одночасно навчили їх укранської мови, так що їх діти володіють цією мовою бездоганно в письмі і слові.

Познайомившись з місцевою громадою, бл.п. Іван вписався враз з цілою сім'єю до Українського Народного Союзу, стаючи членом Т-ва „Запорозька Січ", Відділ 325-ий, і розгорнув свою активну громадську діяльність. Багато літ був предсідником того Відділу, був учасником двох конвенцій УНСоюзу, був теж головою Українського Народного Дому в Брукліні. Працював для добра громади чесно, жервенно. Щедро жертвував на церковні й народні цілі, і з дружиною став меценатом українських студій в Гарвардському університеті.

Значною й незабутньою є його доброчинність. І. Бішко допомагав новим українським іміґрантам, які мусіли покинути рідні землі, бо їх загарбав московський наїздник, і бажали поселитись в ЗСА. Він сам підписав приблизно 30 афідавітів, тож кілька десятків новоприбулих довго пам'ятатимуть добре серце І. Бішка у вдячності за змогу вільно й щасливо жити в Америці.

Багато мрій і плянів леліяв покійний Іван; не було змоги їх всіх здійснити. Тому рік залишив у смутку дружину Марію; доню Олю з мужем Михайлом і внучат Михася і Катрусю: сина Мирона з дружиною Катрею та внуків Івана і Стефана, що вже одружені, внучку Дженис і правнучку Каролину; рідну сестру Анастазію Забитковську, шваґрів Василя і Теодора з їхніми родинами, як і дальшу родину в Україні.

Згідно з бажанням Покійного, його дружина Марія і діти зложили 1,000 долярів на Український Науковий Інститут Гарвардського університету.

ФКУ

СПОРТОВІ ВІСТІ

Редагує Омелян Твардовський.

СК СУМ „Крила" — Л.Е.Д. СК 4:0

У неділю, 17-го червня ц.р., перша дружина „Крил" перемогла новика „Мейджор Дивізії" клюб Л.Е.Д. 4:0. В цих останніх змаганнях весняної рунди „Крила" заграли дуже добре. У зв'язку з тим, що обидва змагуни, Паолі і Мікоеліс, не змогли взяти участи в цих змаганнях, наша дружина виступила в повному українському складі. Дружина Л.Е.Д., що складається з еквадорців, мала легку технічну перевагу, але наші значно молодші віком змагуни були мобільніші, та ще й при гарячій температурі 92 ступені. На протязі цієї зустрічі еквадорці вправно володіли м'ячем, але їх напад не зміг пробити щільну оборону „Крил". Декілька стрілів вправно ліквідував наш воротар.

Швидкі акції наших помічників і особливо нападу часто створювали критичні ситуації у підворітті суперників, з яких і здобули чотири ґолі. Конто відкрив Андрій Ситник, який успішно виконав карний стріл, що його подиктував суддя за дотик рукою м'яча на карному полі. В 35-ій хвилині Ліятос (український грек), перейнявши подачу Тилицького, головою вмістив м'яч в сітку воріт еквадорців 2:0. Після перерви „Крила" притиснули суперників до їх воріт, у наслідок чого в 65-ій хвилині Андрій Ситник після довгого рейду стрілив свого другого ґоля зустрічі. Вислід 4:0 Орест Березецький, використавши гарну подачу Володі Базилевича. В кінцевій фазі змагань суперники провели кілька акцій в підворіття „Крил", одначе, їх успішно ліквідувала оборона і воротар нашої дружини.

Здобувши чергових дві точки, „Крила" закінчили весняну рунду сезону на другому місці після хорватської дружини „Адрія", маючи 11 точок.

Склад „Крил": Я. Дахнівський, Я. Кулінченко, І. Борук, І. Бурбан, Т. Яворський, Й. Оверко, В. Базилевич, П. Куляс, А. Ситник, Т. Тилицький, О. Березецький, О. Дрогомирецький, О. Дахнівський, П. Ліятос (грек з України).

Мирон Дахнівський

УСВТ „Ч. Січ" закінчила сезон на четвертому місці

Бурхливим виявився сезон для першої дружини УСВТ „Ч. Січ". На протязі осінньої, як і весняної рунд „Січовики" очолювали показник табелі ігор, йшли від перемоги до перемоги аж до 15-ої рунди, коли зустріли в Пассейку, Н. Дж. свого найбільшого конкурента „Мейджор Дивізії", а саме: клюб П.А.Л., що складається у великій більшості з новоприбулих футболістів з Південної Америки. В цій пам'ятній зустрічі наша дружина мала перевагу і вже напочатку вела 2:0. На жаль, гарячі прихильники цього клюбу почали заохочувати своїх змагунів до брутальної гри, яку чомусь не старався контролювати суддя, мабуть, побоюючись конкуренцій. У висліді цієї брутальности ряд змагунів „Ч. Січі" зазнали контузій, а чоловий оборонець нашої дружини Юрій Бакун був знесений з грища із зломаним носом.

Використовуючи скрайню односторонність судді, змагуни і публіка далі допускалися до брутальних і провокативних вчинків, спричинюючи затримки, в одній з яких змагун П.А.Л. післав м'яч в сітку воріт „Ч. Січі", а суддя неочікувано признав ґоля. Коли В. Ткач, капітан нашої дружини, старався вказати судді на неспортові вчинки змагунів і глядачів-господарів, він, як і пізніше його заступники, був виделений з гри червоними картками. Не маючи іншої можливости охоронити своїх змагунів від дальших контузій та провокацій, провідник дружини стягнув їх з площі змагань ще перед закінченням цієї драматичної зустрічі.

Про події і факти, що трапилися в часі цих змагань, провід ланки листовно поінформував ліґове керівництво та вислав теж формальний протест. Признаючи у своїй відповіді, що суддя цих змагань допустився деяких помилок, керівництво ліґи визнало його звіт міродайним і зарахувало для П.А.Л. перемогу 3:0 Дуже прикро, що це несправедливе рішення піддержали теж урядовці ліґи українського походження. У зв'язку з цим дивним випадком Управа Т-ва відтягнула свою дружину від чергових 3-их залеглих змагань, у висліді чого П.А.Л. став першуном „Мейджор Дивізії", маючи на свому конто 27 точок. Польські „Соколи" зайняли друге місце (26 точок), Вірменський С.К. (25) і „Ч. Січ" із здобутою 21 точкою опинилася на четвертому місці. В загальному перша дружина провела один із кращих сезонів: в грах за аматорську чашу дійшла до стейтового фіналу, за чашу Ню Джерзі змагалася у півфіналі і якщо б не згаданий вже випадок „Ч. Січ" мала б найкращу можливість здобути першенство „Мейджор Дивізії" Шейфер Ліґи Ню Джерзі.

У складі дружини виступали: М. Хамуляк, Ю. Бакун, Р. Букачевський, Р. Павлюс, Дж. Зулійо, Д. Матіяш, М. Берман, С. Сабрій, А. Бакун, В. Ткач, М. Хмілевський, Д. Бакун, М. Торій, д-р В. Бакун, Р. Саба, Д. Каміко, Д. Брієнза. Провідником дружини є Володимир Бакун.

В літньому сезоні наша дружина запрошена взяти участь в традиційному турнірі фірми ДАБ, змагання якого проходитимуть в п'ятниці і вівтірки вечорами на площі Фарчерс Ґров в Юніон, Ню Джерзі. Іншими учасниками будуть чолові клюби Космополітальної Ліґи. 1-го, 2-го і 3-го вересня ц.р. наша дружина візьме участь в Ювілейному турнірі на площах оселі УБС „Верховина" в Ґлен Спей, Н. Й., в якому учасниками будуть найкращі українські клюби ЗСА і Канади.

(от)

Вістки з України

ЗБІРНА ЛУЧНИКІВ УКРАЇНИ ПЕРЕМОГЛА ЗБІРНУ ФІНЛЯНДІЇ

14 - 17 червня ц.р. на київському стадіоні відбулися товариські змагання стрільби з луку між збірними України і Фінляндії. В цих змаганнях взяло участь 7 дружин із 66-ма лучниками. Згідно з вислідами, перемогу здобули українські лучники, які в кінцевому показнику табелі ігор зайняли перше і друге місця. Найвизначнішими змагунками були українки: В. Радіонова із Сумів, О. Ягодкіна із Києва та 15-річна киянка Олена Маніна. Між чоловіками з українців найкращими були: Р. Мацех, І. Прокопів, А. Шуманський, Я. Пастернак і К. Школьний — усі з Львова та Є. Прудников і О. Габелків з Харкова. Кращим в збірній Фінляндії був чемпіон юнаків Европи К. Лааксо, а між жінками Т. Партанен.

ЗБІРНА УКРАЇНИ — ЧЕМПІОН СССР В ВЕСЛУВАННІ

Виступаючи в черговому чемпіонаті СССР жіноча збірна України здобула 4235 точок і цим зайняла перше місце, перед збірною Росії, що здобула 2785 точок. З ескадри збірної України золоті медалі здобули: М. Данилюк, Н. Уманець, О. Терьошин, Н. Яценко і Т. Башкатова. Десять українок здобули срібні нагороди і така ж кількість бронзові.

(от)

Спортові розсипки

Впродовж дев'ятьох днів на цеглистій біжні Колиссеум в Лос Анджелесі відбулись кваліфікаційні змагання легкої атлетики за вхід до Олімпійської збірної ЗСА. Тільки перші три змагуни закваліфікувалися, а решта відпали.

Трудно, майже неможливо, описати глибокі почування тих вісьмох фіналістів, з яких тільки три могли увійти до групи особливих вибранців. Закваліфікувавшись, вони обіймали один одного часом приклякали головою до біжні. Ці ті щасливці, які пішли до спортового табору в Кольорадо Спрінґс та вдягнули престижеві сорочки із написом „Ю-Ес-Ей". Перед ними—медалі, похвали та слава, до чого вони роками приготовлялися.

А по другому боці—ті, що відпали. Були такі, що, зв'язавши свої капці шнурками, жбурнули їх з неохотою на біжню, а інші присіли збоку, опустили голови між колінами, а як піднеслись, на молодих обличчях були сліди висохлих сліз.

Від шести до восьми літ (бойкот Москви) вони працювали, тренували—і... посовгнулась нога. А що далі?—поставили вони собі питання.

Відпадають рекордсмени

У невмолимому тиску і з перших трьох спіткала невдача двох рекордсменів. Першим був Билл Олсон у скоці з жердкою (легкої будови тіла) проти сильного вітру, який зносив його назад і він перепав.

А другою була Стефані Гайтовер, яка в бігу на 100 м. плітох, зачепила шостий, і чотири змагунки в той сам час осягнули мету. Півгодини судді розглядали фото, а опісля вирішили, що Стефані була четвертою. Схилила вона голову з жалем.

Улюбленці

Питання є, чи Карл Луїс буде черговим Джессі Овенсом, що здобуде чотири золоті медалі? Є всі дані для цього, бо він закваліфікувався на 100 м., 200 м. та до скоку в довжину. Якщо він увійде у штафету,—а він увійде,—то чотири золоті на шиї. Але заждіть, він має сестру Керол, яка сягає на перше місце у скоку в довжину. Як кажуть, водиться в родині.

Чи Мері Декер змагатиметься в 1,500 і 3,000 м., чи тільки в одній із цих конкуренцій—ще відкрите питання. На протязі чотирьох літ вона завжди здобувала перші місця. Навіть проти совєтських змагунок, зокрема, (і там входили лікті в гру) проти світової рекордсменки Казанкіної, яку перемогла минулого року. Без Казанкіної Мері має відкрите поле.

107 змагань і сім літ підряд Едвард Мозес здобував перемоги, отже, немає причини, щоб у плітках на 400 м. залишився позаду. Дехто каже, що вистачить, щоб він з'явився на старт, а про біг, то вже, мовляв, не турбуйтесь. Подібне говорять і про Ґреґ Луґаніса в стрибку до води безконкуренційного.

Плавацькі кваліфікації

У спортових колах відомо, що в групі чоловіків перевагу мають ЗСА, а в жіночій—Східня Німеччина. Тут слід сказати, що в кваліфікаційних змаганнях чоловіки зберігають свою супремацію (побивають рекорди), тоді як в жіночих, згідно з вислідами, настає деяке вирівняння між ЗСА та плавачками Східньої Німеччини.

Ед Бирк був змагуном ЗСА в Ігрищах в 1964 і 1968 роках в меті молотом. Молот—це тільки назва, а насправді це металева куля, завішена на тристоповий сталевий дріт з ручкою. Його обкручується, а опісля викидається.

Бирк вправляв в 1979 році а тому, що було холодно, йому з рук виховзнувся молот і поранив його дружину, яка сиділа в автомобілі, забрали її до шпиталю, де вона видужала. Згодом вона привела Еда на змагання новий стиль, плечима до напряму вимету. Він відмовився, але руки свербіли. Дружина завезла його на стадіон і наказала вправляти. Тепер 44-річний Ед—найстарший олімпійський змагун легко-атлетичної екіпи ЗСА. Чи ж не зворушлива ця подія?

Марко І. Івонюк в кваліфікаційних змаганнях ходу на 30 та 50 км. здобув неоспоримі перші місця. Наприклад, на 50 км. випередив своїх противників на 14 хвилин, отже, на дві милі. Невідомо нам, але прізвище вказує, що він українець. Чи він є і почувається?

Ніколи, здається, ЗСА не виставили такої потужної дружини. Трудно сказати чому—чи то збіг талантів, чи амбіція, чи щось інше? Для прикладу, дружина відбиванки ЗСА побила збірну СССР в Харкові в чотирьох змаганнях. А інші ланки—тільки чекають на противника. В легкій атлетиці нахваляються, що „рознесуть".

Після кваліфікаційних змагань всі змагуни перебувають в Кольорадо Спрінґс до удогіднення Академії Летунства, яку здано до диспозиції Олімпійського Комітету ЗСА президентом Р. Реґеном, який розуміє значення спорту. Всі атлети ЗСА вдосконалюють там їхні вмілості та вже за кілька днів покажуть їх світові.

Ф. Лукіянович